

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

**OKUL SPORLARINA KATILAN GENÇLER KATEGORİSİNDEKİ
BASKETBOLCULARIN ANTRENÖRLERİ İLE İLİŞKİSİNİN
İNCELENMESİ**

**HAZIRLAYAN
NECMETTİN ULUÖZLÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

DANIŞMAN

PROF. DR. YAVUZ SELİM AĞAOĞLU

TOKAT -2024

ÖZET

Bu çalışmanın amacı okul sporlarına katılan gençler kategorisindeki basketbolcuların antrenörleri ile ilişkisinin incelenmesidir. Konu ile ilgili genel bir bilgi düzeyine ulaşabilmek için literatür taraması yapıp, araştırmaya uygun kavramlara yönelik ölçekler belirlenmiştir. Belirlenen evren içerisindeki örneklem grubuna kişisel bilgi formu ile birlikte belirlenen ölçekler anket şeklinde uygulanmıştır. Araştırmada, değerlendirmeye alınan bireylerin sporcu-antrenör ilişki düzeyini belirleyen ölçek kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerden veri elde etmek için beşli Likert tipi (“1.Kesinlikle Katılmıyorum”, “2.Katılmıyorum”, “3.Kararsızım”, “4.Katılıyorum”, “5.Kesinlikle Katılıyorum”) yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini basketbol sporu ile ilgilenen sporcular oluşturmaktadır. Araştırmamızın örneklemini ise basketbol sporu ile ilgilenen 151 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen nicel verilerin sonuçları; betimsel, ilişkisel ve aracılık etkisi tekniklerini kullanılarak değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın verilerinin istatistik değerlerini analiz edebilmek amacıyla SPSS 22 programı ve eklentisi olan Macro Process’ den yararlanılmıştır. Analizlere geçilmeden önce programa aktarılan veri setinde hatalı veri girişi olup olmadığını görmek için kayıp ve boş veriler incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Araştırmamızın sonuçlarına göre çoğu basketbolcu, antrenörleriyle pozitif bir ilişki içindedir ve %75’i iletişimlerinden memnun olduğunu belirtmiştir. Antrenörlerin liderlik tarzı ile sporcular arasında güçlü bir ilişki vardır ve %80’i liderlik tarzının olumlu etkilerini vurgulamıştır. Ancak, %20’lik bir kesim, antrenörleriyle iletişim sorunları yaşadıklarını ve bunun performanslarını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca, %85’i antrenörlerinin basketbol bilgisinden memnun olup, antrenörlerin bilgi ve deneyimlerinin genç sporcular üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, Antrenör, İletişim

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the relationship of basketball players in the youth category participating in school sports with their coaches. In order to reach a general level of knowledge on the subject, a literature review was conducted and scales for concepts suitable for research were determined. The scales determined together with the personal information form were applied as a survey to the sample group within the determined universe. In the research, of the individuals evaluated sports and scales determining the level of coach-athlete relationship were used. A five-point Likert type ("1. Strongly Disagree", "2. Disagree", "3. Undecided", "4. Agree", "5. Strongly Agree") method was used to obtain data from the scales used. The population of the research consists of athletes interested in basketball. The sample of our research consists of 151 participants who are interested in basketball sports. The results of the quantitative data obtained in the research; It was evaluated using descriptive, relational and mediation effect techniques. In order to analyze the statistical values of the research data, SPSS 22 program and its add-on Macro Process were used. Before starting the analysis, missing and empty data were examined to see whether there were any incorrect data entries in the data set transferred to the program and necessary corrections were made. According to the results of our research, most basketball players have a positive relationship with their coaches and 75% of them stated that they were satisfied with their communication. There is a strong relationship between coaches' leadership style and athletes, with 80% highlighting the positive effects of leadership style. However, 20% stated that they had communication problems with their coaches and that this negatively affected their performance. Additionally, 85% were satisfied with their coaches' basketball knowledge, and it was observed that the coaches' knowledge and experience had a positive impact on young athletes.

Key Words: Basketball, Coach, Communication

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR	vii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM 1: SPOR KAVRAMI.....	2
1.1. Sporun Tanımı.....	2
1.2. Sporun Kısa Tarihçesi.....	3
1.3. Sporun Faydaları.....	3
1.3.1. Bireysel Açından Spor	3
1.3.2. Sosyolojik Açından Spor	4
1.4. Sporun Önemi.....	5
1.4.1. Kişisel Yönden.....	5
1.4.2. Toplumsal Yönden	7
1.4.3. Ekonomik Yönden	7
1.4.4. Gençler ve Çocuk İçin Sporun Önemi	9
1.5. Sporun Amaçları	10
1.5.1. Sporun Temel Amaçları	10
1.5.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	12
1.6. Okul Sporları	15
1.7. Okul Sporlarının Amacı ve Önemi	16
1.8. Okul Sporlarının Faydaları	18
1.9. Okul Sporlarının Sporcular Üzerinde Rolü	20

1.9.1.	Fiziksel Yönden	20
1.9.2.	Psiko-Motor Yönden.....	21
1.9.3.	Zihinsel Yönden.....	22
1.9.4.	Duygusal ve Sosyal Yönden	23
1.10.	Okul Sporlarına Katılım.....	25
1.11.	Okul Sporlarına Katılımı Engellenen Faktörler	28
1.12.	Okul Sporlarına Katılımında Okulun İlgisi.....	30
1.13.	Ailelerin Okul Sporlarına Bakış Açısı	31
1.14.	Antrenörlüğünün Tanımı.....	33
1.15.	Antrenörlük Mesleğinin Önemi	34
1.16.	Antrenörlük Mesleğinin Amacı.....	35
2.	BÖLÜM 2: BASKETBOL.....	36
2.1.	Basketbolun Tanımı	36
2.2.	Basketbolun Tarihçesi.....	37
2.3.	Basketbolun Gelişimi	37
	BÖLÜM 3: İLETİŞİM	38
3.1.	İletişimin Tanımı.....	38
3.2.	İletişim Çeşitleri	39
3.2.1.	Sözlü İletişim	39
3.2.2.	Sözsüz İletişim.....	40
3.2.3.	Yazılı İletişim.....	41
3.2.4.	Elektronik İletişim Araçlar.....	42
3.3.	İletişim Süreci ve Öğeleri	44
3.3.1.	Kaynak/Gönderici.....	46
3.3.2.	Kodlama.....	47
3.3.3.	Mesaj.....	47
3.3.4.	Kanal	49

3.3.5. Alıcı/Hedef.....	50
3.3.6. Dönüt	51
3.4. İletişimi Engelleyen Süreçler.....	51
3.5. İletişim Modelleri ve Sporda Kullanımı	53
4. BÖLÜM 4: YÖNTEM	54
4.1. Araştırmanın Modeli.....	54
4.2. Araştırmanı Evreni ve Örneklemi.....	55
4.3. Araştırmanın Veri Toplama Süreci	55
4.4. Araştırmanın Analizi.....	55
5. BÖLÜM 5: BULGULAR.....	55
5.1. Araştırma Modelinde Yer Alan Değişkenlerle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler	55
5.1.1. Sporcu-Antrenör İlişkisine Ait Demografik İstatistikler	57
5.1.2. Sporcuların Sporcu-Antrenör İlişkisine İlişkin Betimsel İstatistiksel Değerleri	57
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
KAYNAKLAR	62
ÖZGEÇMİŞ	68

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Demografik Özellikler	57
Tablo 2. Sporcuların Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanterine İlişkin Betimsel İstatistikler	57

KISALTMALAR

SPSS : Statistical Package For The Social Sciences

EİBÖ : Etkili İletişim Becerileri Ölçeği

MKVÖ : Melbourne Karar Verme Ölçeği

Ort : Ortalama

Ss : Standart Sapma

N : Kişi Sayısı

T : T-Değeri

P : Anlamlılık

GİRİŞ

İletişim, insanlar arası etkileşimin en temel bir unsuru olarak kabul edilir. Geniş anlamda iletişim, bir verici ve bir alıcı arasındaki bilgi alışverişi ya da aktarımı olarak tanımlanabilir. İletişim, bir bireyin ya da toplumun sağlıklı ve doyurucu ilişkileri kurmasını sağlar. Bu ilişkilerin niteliği ve kalitesi, bireylerin iletişim becerilerine bağlıdır. Özellikle, iyi bir iletişim becerisi olan kişiler, daha iyi anlaşılabilir, daha iyi dinleyebilir, daha iyi ifade edebilir ve daha iyi anlaşabildiği için daha iyi ilişkiler kurabilirler (Öztürk ve Soytürk, 2019).

Modern toplumlarda spor genellikle toplu olarak yapıldığından, spor yapanların farklı topluluklarla yakın sosyal bağlar kurulmasını sağlamaktadır. Birey bir takım veya bireysel sporla uğraşsa bile, birbirleri arasındaki sağlıklı iletişim kurması halinde bu durum göstereceği atletik performansı oldukça etkilemektedir (Tazegül, 2014).

İnsanlar, önceden düşünülmüş ve planlanmış düşünsel olgulara dayalı davranışlar ve hareketleri gerçekleştirirler. Bu nedenle, insanların davranışlarını ve hareketlerini belirlemek için önceden bir planlama yapmaları beklenir. Spor aktivitelerinde ise, karar verme işlemi doğal olarak gerçekleşir. Sporcunun oyun sürecinde potansiyel tercih sayısı çok fazladır. Bu nedenle, sporcunun oyun alanına çıktığında ani durumlara karşı daha önceden kararlar ve davranışlar ortaya koyması gerekir. Örnek olarak; bir sporcu, oyun alanına çıktığında, alacağı kararları, sorumluluğunu ve oyundaki yaratıcılığını istediği gibi kullanmak istiyorsa, daha önceden bir planlama yapmak yerine, ani oluşan durumlara karşı hazırlıklı olmalı ve daha önceden kararlar ve davranışlar ortaya koymalıdır. Bu şekilde, sporcunun oyun performansını arttırmak ve oyun alanındaki sorumluluğunu daha iyi yerine getirmek için gerekli olan iletişim becerilerini kullanması sağlanır (Johnson, 2006).

1. BÖLÜM 1: SPOR KAVRAMI

1.1.Sporun Tanımı

Spor kelimesi Latince'de birbirinden ayırmak, ayırt etmek anlamına gelen “Disportere” veya “Deportere” kelimelerinden türemiştir. Zamanla çeşitli dönüşümlere uğrayan bu kelime 17. y.y'dan sonra “Sport” halini almıştır ve Türkçe lisan özelliklerinden etkilenecek telaffuz edildiği şekliyle “Spor” olarak kullanılmaya başlanmıştır (Özkarslı, 2023).

Fişek (1982) sporu insanın doğa ile mücadele ederken kazandığı temel becerileri ve avlanmak ve korunmak amacı ile geliştirdiği araçlı veya araçsız savaş tekniklerinin insanın hayatında zaman içerisinde artan boş zamanlarını geçirmek amacıyla toplu ya da bireysel olarak barışçıl ve benzetme yoluyla oyalanma, günlük işlerden uzaklaşma ve oyun oynamak için kullanıldığını, bu nedenle fiziksel güce, estetik düzeye, teknik kapasiteye ve yarışmacı seviyeye hitap eden toplumsal bir süreç olarak tanımlamıştır.

Erkal (1982) sporun, bireysel ya da toplu şekilde boş zaman aktivitesi veya tam zamanlı bir şekilde meslek olarak kişinin var olan çevresinin doğallaştırarak, araçlı veya araçsız biçimde yaptığı; fiziksel ve ruhsal olarak bir seviyeye kadar geliştiren, rekabet ve dayanışmaya dayalı sosyal ve kültürel bir etkinlik olduğunu ifade etmiştir.

Yıldırım'a göre (1996) spor bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığını olumlu yönde değiştiren, sosyal yaşantısındaki davranışlarının düzenlenmesini sağlayan, zihinsel olarak rahatlatan ve fiziksel kapasitesinin belirli bir düzeyin üzerine çıkaran biyolojik, psikolojik ve sosyal bir olgudur.

Tuncay (1991) sporun bireyin bedensel ve ruhsal sağlığını geliştirmek, var olan bilgi, kabiliyet ve beceriyi geliştirerek sosyal hayata uyumunu kolaylaştırmakta ve bireyin kişilik özelliklerine olumlu yönde katkı sağladığını ve gerçekleştirilecek spor organizasyonları ile birlikte bireyler, kültürler ve ülkeler arası dayanışma, kaynaşma, barışı sağlamlaştırma gibi hedefler noktasında belli kurallara uyarak yarışılan müsabakada yapılan branşın kuralları içinde rekabet etme ve kazanmak için yarışma amacıyla yapılan faaliyetlere spor denmektedir.

1.2.Sporun Kısa Tarihçesi

Yaşam boyunca canlılık göstergesi olarak gözlemleyebileceğimiz en temel özellik harekettir. İnsanlığın bilinen ilk zamanlarında bilinçli yada bilinçsiz bir şekilde ortaya çıkan ve yaşam mücadelesi olarak değerlendirebileceğimiz “doğal hareket” canlılık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğal hareketler bireylerin yaşamına uygun biçimde değişime uğramış ve şekillenmiştir. Bireylerin; doğal çevrelerde yaşamalarını sürdürmeleri doğal hareketlerin var olmasını sağlayıp uyumunu gerekli hale getirmiştir (Harmandar, 2004).

Eski çağlarda spor genellikle oyun, eğlence ve savaş öncesi hazırlık aracı olarak benimsenmiştir. Bazı tarihçiler koşu, güreş gibi faaliyetleri spor olarak nitelendirip, atıcılığı da ilk spor branşı olarak değerlendirmişlerdir (Fişek, 1998).

Sanayi devriminin etkisi ile spor dünya genelinde geniş insan topluluklarına yayılmıştır. Makinelerin, insanların beden gücünün yerini almasıyla çalışma saatlerinde azalmalar ortaya çıkmıştır. Bu durumun etkisiyle spora endüstriyel açıdan yaklaşılarak bir disiplin olması hedeflenmiştir (Arıkan, Göktaş ve Yıldırım, 2004). Spor, kişilerin doğal yaşamlarındaki deneyimleri doğrultusunda öğrendiği temel yeteneklerini sergilediği, çalışma hayatındaki serbest zamanlardan doğan boş vakitlerini eğlence maksatlı kullandığı, estetik, fizik, teknik ve yarışmanın da içinde olduğu bir durumu belirtir (Fişek, 1998).

Sporun, kişinin sağlığı ve yaşamına olumlu katkılarının olduğu yapılan bir çok çalışma ile açıklanmaktadır. Sosyo-kültürel kalkınmanın temel nedeni olan bireyin hayatına sporun katkısı, bir çok yönden ele alınır. Bu katkıların başında bireyin mental ve fiziksel sağlığını geliştirmek, olumlu bir özgüven ve kişilik inşa etmek, fair-play anlayışı ile mücadele ruhu elde etme, kazanma duygusunu tatmak gelir (Göksel ve Caz, 2016). Spor takım halinde ya da bireysel olarak yapılan, bireye psikolojik, sosyal, mental ve fiziksel açıdan bir çok olumlu fayda sağlamak amacıyla yaptıkları, çoğunlukla rakiplere karşı yürütülen yarışma etkinliklerine ve fiziksel aktiviteye dayalı kas çalışmaları olarak açıklanmaktadır (Öztürk, 2011).

1.3.Sporun Faydaları

1.3.1. Bireysel Açıdan Spor

Fiziksel açıdan sağlıklı görünüme sahip olmak için sporu düzenli yapmak oldukça önemlidir ve bu durumda kişinin hayat kalitesinde artış görülmektedir. Yapılan spor sonrası

insan vücudunda salgılanan opioidler ve endorfin ağrı seviyesi yükselterek psikolojik açıdan iyi hissettirmektedir (Özer, 2022).

Koordinasyon, denge, tepki yeteneği sporun beraberinde getirdiği motor beceriler arasındadır. Hareket etme ve spor yapma motor beceri kazanmanın yanı sıra bireyi zihinsel anlamda pozitif etkilediği bilinmektedir (Orhan ve Ayan, 2018).

Bireyin kazanmış olduğu fiziksel sağlığını koruyarak olası hastalıklara karşı direnç ve koruma sağladığı, metabolizmayı iyileştirdiği söylenebilir (Yiğit, 2023).

Spor sağlıklı ve iyi bir yaşam fırsatı sunarken bireyin zihinsel sağlığını ve yaşam kalitesini artırmaya yardımcı olur (Şahin, 2013).

Birey zihinsel ve fiziksel yönünün pozitif etkileşimi neticesinde sağlıklı yaşam ve pozitif duygu durumu, öz benlik saygısı kazanır (Güneş, 2005).

1.3.2. Sosyolojik Açıdan Spor

Beden ile anlayış, kavrayış, algılama yetisinin sağlıklı uyumunu düzenli spor yapmakla elde edebiliriz. Bu olumlu etkileşim neticesinde elde edilen kazanımların başında; stres ve depresyon faktörlerinin önemli ölçüde azalması, pozitif duygu durumunun gelişmesi, kişinin kendi olan inancının, öz saygısının artması gelmektedir (Efe Arpa, 2019). Yapılan egzersizin, bireyi mental açıdan olumlu yönde geliştirebilmesi, yaptığı sporun düzenli olarak hayat rutininde yer almasına da bağlıdır (Başar, 2018).

Spor bireyin sosyal yaşamının şekillenmesine ve devamlılığına yardımcı olur. Sosyal yaşamda sporla ilgili organizasyonlara katılımın artması, benliğini ifade etme konusunda yardımcı olmaktadır (Küçük ve Koç, 2004).

Kültürün öğelerinden biri olan spor, bireylerin ve toplulukların düşünce ve davranışlarının şekillenmesine ve başka kültürel unsurlara tesir ederek milli nitelikler kazandırmaktadır. Spor, toplumu oluşturan bireylerin kültürel olarak kaynaşmaya teşvik etmekte, sosyal davranış ve ilişkilerin istenen seviyeye gelmesinde büyük bir öneme sahiptir. Sporun içerisinde görülen beden hareketleri toplumsal hareketlere de yansımaktadır (Akça, 2012).

Sanayileşme ve hızlı kentleşme ile bilgi ve teknolojinin hızla gelişmesi sonucunda toplumsal hayat ve sosyal yapı farklı özellikleri içine katarak gelişti ve değişti. Böylece gelenekler, alışkanlıklar, sosyoekonomik durum ve kültürel seviye bazı olgulara karşı farklı duyarlılıkları ortaya çıkarmıştır. Toplumsal yatkinlıkları kültür, yaşam felsefesi, inanç, moral, ekonomik zenginlik gibi değişkenler belirlemektedir.

Çağdaş toplumlara göre spor hayattan ayrılmaz bir parçadır. Geri kalan ve gelişmekte olan toplumlarda ise sporun sosyal yaşamdaki yeri ve önemi henüz yeterli düzeyde değildir. Toplamların spora olan yaklaşımı o toplumun genel yapısı ve zihniyeti hakkında fikir vermektedir. Sporda gelişmiş ülkeler aynı zamanda çağdaş ve ileri ülkelerdir. Böylece spor aslında gelişmiş ülkelerin bir kriteri olarak görölmektedir (Yetim, 2000).

1.4.Sporun Önemi

1.4.1. Kişisel Yönden

Sporun kişisel yönden önemi birçok açıdan değerdendirilebilir ve bireyden bireye değışiklik gösterebilir. İşte sporun kişisel yönden önemini anlamak için bazı önemli noktalar:

Sağlık Yararları:

Fiziksel Sağlık: Spor, genel sağlık durumunu iyileştirir, kalp sağlığını destekler, vücut ağırlığını kontrol eder ve kemik yoğunluğunu artırabilir.

Zihinsel Sağlık: Düzenli egzersiz, stresi azaltabilir, ruh halini iyileştirebilir ve bilişsel fonksiyonları artırabilir.

Disiplin ve Sorumluluk:

Spor, düzenli antrenman ve katılım gerektirir. Bu, disiplin ve sorumluluk duygusunu geliştirebilir. Antrenmanları ve maçları düzenli takip etmek, genel yaşam düzeninizi olumlu yönde etkileyebilir.

Sosyal Bağlantı:

Takım sporları veya grup egzersizleri, sosyal bağlantıları artırabilir. Takım arkadaşlarıyla birlikte çalışmak, dayanışma hissi yaratabilir ve sosyal becerilerinizi geliştirebilir.

Kendine Güven:

Spor, başarılar elde etme ve kişisel sınırları zorlama fırsatı sunar. Bu, kişinin kendine güvenini artırabilir.

Zaman Yönetimi:

Spor yapmak, zamanı etkili bir şekilde yönetmeyi gerektirir. Bu, günlük yaşamda zaman yönetimi becerilerini geliştirebilir.

Eğlence ve Stres Azaltma:

Spor, eğlenceli bir aktivite olabilir. Zevk aldığınız bir sporu yapmak, stresi azaltabilir ve genel yaşam kalitesini artırabilir.

Uyum ve Esneklik:

Farklı spor aktiviteleri, esneklik ve uyum yeteneklerini geliştirebilir. Bu, yaşamın değişen koşullarına daha iyi adapte olmanıza yardımcı olabilir.

Uzun Vadeli Sağlık Koruma:

Düzenli spor yapmak, yaşlanma sürecinde sağlığını koruyabilir ve kronik hastalıklara karşı koruyucu bir etki sağlayabilir.

Bu noktalar, sporun kişisel gelişim üzerindeki olumlu etkilerini vurgular. Ancak sporun kişisel önemi, bireyin hedeflerine, ilgi alanlarına ve tercihlerine bağlı olarak değişiklik gösterebilir.

1.4.2. Toplumsal Yönden

Günümüzün yaşam şartları ve var olan teknoloji ile birlikte insan gücüne duyulan gereksinim azalmıştır. Özellikle ulaşımın kolaylaşması insanların doğal yaşam mekanizmasına aykırı bir yaşam tarzı oluşturmuştur. Sosyal yaşam, çalışma ortamı ve hatta aile baskısı ve diğer stres etmenleri bireylerin solunum ve dolaşım sistemlerinde tahribata neden olmakta ve ruhsal durumlarında dengesizlikler ortaya çıkarmıştır. Gelişmiş ülkelerdeki ölüm oranlarına bakıldığında stresli hayat nedenlerinin ölüm oranlarında büyük bir pay aldığı görülmektedir. Bu nedenle spor, hayatın içerisinde var olan stresli durumlardan uzakta bir ortam oluşturarak bir çözüm sunmakta ve insan sağlığına fayda sağlayarak koruyucu bir rol üstlenmektedir (Öztürk, 2011).

1.4.3. Ekonomik Yönden

Spor, ekonomik açıdan önemli bir sektör olarak kabul edilir ve bir dizi ekonomik etkiye sahiptir. İşte sporun ekonomik yönden önemine dair bazı ana noktalar:

Endüstri ve İstihdam:

Spor, bir endüstri olarak bir dizi sektörü içerir. Bu sektörler arasında spor malzemeleri üretimi, spor turizmi, spor etkinlikleri düzenleme, medya hakları ve reklam gelirleri yer alır. Bu sektörlerdeki faaliyetler, birçok kişiye istihdam sağlar.

Spor Etkinlikleri ve Organizasyonlar:

Büyük spor etkinlikleri, özellikle büyük spor organizasyonları ve ligleri, geniş bir izleyici kitlesi ve sponsorluk anlaşmalarıyla büyük gelir sağlar. Bu etkinlikler, oteller, restoranlar, taşımacılık ve alışveriş gibi yan sektörlerle de büyük bir ekonomik katkıda bulunabilir.

Spor Turizmi:

Spor, turizm endüstrisine büyük bir katkı sağlar. Büyük spor etkinlikleri, özellikle büyük şehirleri ve ülkeleri ziyaret eden turist sayısını artırabilir. Turistler, spor etkinliklerini izlemek, spor tesislerini ziyaret etmek ve spor turizmi bağlamında harcama yapmak için seyahat edebilirler.

Reklam ve Sponsoring:

Büyük spor etkinlikleri, markalar ve şirketler için büyük bir reklam platformu sunar. Spor olaylarına sponsor olan şirketler, marka bilinirliğini artırabilir, hedef kitleye ulaşabilir ve tüketici sadakatini güçlendirebilir.

Spor Malzemeleri ve Teknoloji:

Spor endüstrisi, spor malzemeleri üreticileri ve spor teknolojisi şirketleri için büyük bir pazar sunar. Spor malzemeleri, spor giyimleri, spor ayakkabıları ve spor ekipmanları gibi ürünlerin üretimi ve satışı, geniş bir ekonomik etki yaratabilir.

Sağlık ve İlaç Endüstrisi:

Sporun popülerliği, sağlıklı yaşam tarzlarına olan ilgiyi artırabilir. Bu da spor ve fitnessla ilgili ürünlerin, sağlık hizmetlerinin ve ilaç endüstrisinin büyümesine katkıda bulunabilir.

Altyapı ve Yatırımlar:

Büyük spor etkinlikleri düzenlemek veya spor tesisleri inşa etmek, altyapı gelişimine ve şehir planlamasına yönelik yatırımları teşvik edebilir. Bu, genel ekonomik kalkınma için olumlu bir etki yaratabilir.

Bu faktörler, sporun ekonomik yönden önemine dair genel bir bakış sunar. Ancak spor ekonomisi, ülkeler, bölgeler ve spor türleri arasında önemli ölçüde farklılık gösterebilir.

1.4.4. Gençler ve Çocuk İçin Sporun Önemi

Sporun gençler ve çocuklar için bir dizi önemi vardır. Bu önemler, gençlerin fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimine olumlu bir şekilde katkıda bulunabilir. İşte sporun gençler ve çocuklar için önemini anlamak için bazı temel noktalar:

Fiziksel Sağlık:

Spor, gençlerin ve çocukların fiziksel sağlığını geliştirir. Düzenli egzersiz, kas ve kemik gelişimini destekler, obezitenin önlenmesine yardımcı olur ve genel sağlık durumunu iyileştirir.

Motor Becerilerin Gelişimi:

Spor aktiviteleri, çocukların motor becerilerini artırmalarına yardımcı olur. Güç, denge, esneklik ve koordinasyon gibi motor beceriler, çeşitli sporlarla kazanılabilir.

Sosyal Beceriler:

Takım sporları veya grup aktiviteleri, gençlerin sosyal becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunur. İşbirliği yapma, iletişim kurma, liderlik becerileri gibi yetenekler, takım içindeki etkileşimlerle gelişebilir.

Disiplin ve Sorumluluk:

Spor, düzenli antrenman ve katılım gerektirir. Bu, gençlere ve çocuklara disiplin ve sorumluluk duygusu kazandırabilir. Planlı antrenmanlar, zaman yönetimi becerilerini geliştirebilir.

Özgüven ve Benlik Saygısı:

Spor, çocukların ve gençlerin özgüvenini artırabilir. Başarılar elde etmek, kişisel sınırları zorlamak ve takım içindeki rolleri üstlenmek, benlik saygısını güçlendirebilir.

Stres ve Duygusal İyi Hali:

Spor, stresle başa çıkma becerilerini geliştirebilir. Egzersiz, endorfin salgılayarak duygusal iyi halin artmasına yardımcı olabilir.

Duygusal Denge:

Takım sporları veya bireysel sporlar, gençlerin duygusal dengeyi öğrenmelerine yardımcı olabilir. Kazanma ve kaybetme, başarı ve başarısızlıkla baş etme konusunda deneyim kazanmalarına fırsat tanır.

Sosyal Bağlantı:

Spor, çocukları sosyal çevreleri içinde daha fazla bağlamalarına olanak tanır. Takım arkadaşları ve antrenörlerle kurulan ilişkiler, arkadaşlık ve dayanışma duygularını artırabilir.

Bu nedenlerle, çocukların ve gençlerin düzenli olarak spor yapması, sağlıklı bir yaşam tarzını benimsemelerini, sosyal becerilerini geliştirmelerini ve genel yaşam kalitelerini artırmalarını destekleyebilir.

1.5.Sporun Amaçları

1.5.1. Sporun Temel Amaçları

Milli Eğitimi Bakanlığı öğretim programları tasarlanırken, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde yer alan Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri kanunları dikkate alınarak hayata geçirilmiştir. Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde sürdürülen bütün eğitim ve öğretim programları birbirlerini tamamlayıcı şekilde belirtilen amaçlara ulaşmaya yönelik olarak hazırlanmıştır.

Milli eğitim müdürlüğünün yayınlamış olduğu beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının amacı; “öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlamak” olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre beden eğitimi ve spor dersini almış öğrencilerin hedeflenen amaçlar doğrultusunda dersin çıktılarını ulaşmaları beklenmektedir.

- “Müfredatta bulunan spor ve fiziksel etkinlerle alakalı hareket becerilerinin geliştirilmesi.
- Hareket kavramlarını ve ilkelerini ihtiyaç duyulan yer ve zamanlarda kullanılabilmesi.
- Hareket stratejileri ve taktiklerini fiziksel etkinlik ve sporda kullanabilmesi.
- Fiziksel etkinlik ve spor kavramlarını kullanarak sağlıklı hayat ilkelerini açıklayabilmesi.
- Düzenli sporlara ve fiziksel etkinliklere katılarak sağlığını geliştirip, sağlıklı hayat yaşamak.
- Öz yönetim becerilerini beden eğitimi dersi vasıtasıyla geliştirir.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel değerlerimizi kavrar.
- Beden eğitimi ve spor yoluyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir” (MEB, 2018).

Yetim’e (2000), göre sporun genel toplumsal amacı, “toplum için görev ve sorumluluklarını bilen, beden ve ruhen sağlığı tam ve bütün, rekabetçi, yapıcı, güçlü, yaratıcı, üretken, ahlaklı, erdemli, yüksek motivasyonlu, düzgün davranışlı, kişilikli, onurlu, sağduyulu, çalışkan kuşaklar yetiştirerek, kültür seviyesi yüksek, sağlam bir toplumsal yapıya ve değerlere sahip çağdaş bir toplum” oluşturmaktır (Yetim, 2000). Yapılmış olan bu açıklama ile beraber sporla birlikte beden eğitimi dersinin amaçlarına ulaşmanın beraberinde çağdaş ve gelişmiş bir toplum oluşturulması uzun süreli bir amaç olarak ifade edilebilir.

Sporun zaman içinde uluslararası seviyede bir itibar kazanması ve ülkelerin spor aracılığıyla karşı karşıya gelmeleri gelişmiş ülkelerin beden eğitim ve spor dersine gösterdikleri önemi arttırarak, toplum değerlerini tanıtabilecekleri bir reklam ve tanıtım aracı olarak kullanmalarına sebep olmuştur (Sunay vd, 2002). Uluslararası seviyede yapılan yarışmalar, müsabakalar, turnuvalar, şampiyonalar gibi spor faaliyetleri ve bu faaliyetler ile kendilerini, ülkelerini başarılarıyla dünyaya tanıtan ülkeler arasında yer almak da beden eğitimi ve spor dersinin amaçları olarak sıralanabilir.

1.5.2. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Beden eğitimi ve Spor dersi; bireylerin ruh ve beden sağlığının geliştirilebilmesine yönelik olarak, insan organizmasının bütünlük ilkesine dayalı yürütülen ve kişiliğin de eğitilmesini içeren süreci ifade etmektedir (Alparslan, 2012). Bir başka tanımlama kapsamında beden eğitimi; bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlık düzeylerinin artırılması, kişilik oluşumlarının desteklenmesi ile verimlilik ve moral açısından geliştirilmesi doğrultusunda, milli yönden güçlü ve ortak duygu ve davranışları olan kişiler olarak yetiştirilmesini sağlayan eğitim faaliyetleri olarak ifade edilmektedir (Aras, 2013).

Beden eğitimi; bireylerin fiziksel ve ruhsal özelliklerinin, içerisinde yer alınan yaş döneminin gereklerine uygun kapasiteye eriştirilebilmesi için gerçekleştirilen beden hareketlerini ve oyunlar aracılığıyla gerçekleştirilen çalışmaları kapsamaktadır. Söz konusu edilen bu kapsamı itibarıyla beden eğitimi; oyun, spor ve jimnastik etkinliklerini içeren bir kapsamda yürütülmesi doğrultusunda, bireylerin fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamakta, minimum düzeyde efor sarf edilmesiyle maksimum düzeyde fayda elde edilmesini olanaklı kılmaktadır (Açak, 2016).

Beden eğitimi; postürün yapısal ve fonksiyonel özelliklerini iyileştirmekte, eklem ve kas kontrolünün uygun ve sağlam bir şekilde gerçekleştirilebilmesini sağlamakta, bedensel kapasitenin idareli kullanımını olanaklı kılmakta ve söz konusu edilen bu kapsama endeksli olarak da, metotlu aktiviteler kapsamında yürütülmektedir. Beden eğitimi ile fiziksel, ruhsal ve zihinsel sağlık düzeyleri artırılabilen bireyler, sosyal yaşama daha iyi adapte olabilmekte ve topluma yarar sağlayan bireyler olarak yetiştirilebilmektedir. Beden eğitimi kapsamında yürütülen aktiviteler ve etkinlikler; bireylerin kendilerini daha rahat ifade edebilmelerini sağlamakta ve sosyalleşmelerine ve toplumla gereği gibi bütünleşmelerine katkıda bulunmaktadır (Ceylan, 2022).

Spor kavramı da; Latince “dağıtmak” ya da “birbirinden ayırt etmek” anlamına gelen “disportare”ve “desport” kelimelerinden türetilmiş bir kavramdır ve hem bireysel hem de kolektif oyunlar şeklinde yapılabilen ve genel olarak yarışmaya yönelik kurallara endeksli gerçekleştirilen beden hareketleri olarak tanımlanabilmektedir. Spor; bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarının geliştirilebilmesini sağlayan, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel

ve motor becerilerini geliştiren biyolojik, pedagojik ve sosyal temelleri olan bir olgu olarak tanımlanabilmektedir (Ölmez, 2022).

Tarihsel süreç içerisinde; direkt ya da dolaylı olarak içerisinde yer almak doğrultusunda, çok daha geniş kitleler sporla ilgilenmeye başlamışlardır. Bu doğrultuda spor faaliyetleri daha düzenli hale gelmeye başlamış ve uluslararası bir itibar gösterisi olarak kabul edilir hale gelmiştir. Bununla birlikte spor; özde sadece bir yarışma ve fiziksel üstünlüğü ortaya koyma alanı olarak değil, temel karakteristikleri doğrultusunda hem bireysel hem de toplumsal etkileri olan bir alan olarak kendisini ortaya koymaktadır (Aytan, 2012).

Beden Eğitimi; bireyin fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve psikomotor gelişimini desteklemek için organize edilmiş fiziksel aktivite olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanımda ise organizmanın bütünlüğünden ödün insanın fiziksel, bilişsel ve duygusal olarak istikrarlı bir şekilde ilerlemesini sağlayan, kişinin topluma ve kendisine faydalı kılan bilimsel fiziksel aktivite olarak kendini gösterir (Açak, 2006).

Spor, insan doğasının mücadele ve hayatta kalma hırsının, doğal dünya ve içinde yaşadığı sosyal çevre ile sistemli, kurallı bir ilişki ya da dengeli bir faaliyet biçimi kurarak fiziksel ve duygusal rekabete dönüşmesini ifade eder. Bireysel, fiziksel ve zihinsel sağlık, başarıya ve rekabete dönüşür. Başka bir tanımda ise spor, insanların kazanma, yeterlilik gibi bilinçaltı arzularını tatmin etmeyi amaçlayan rekabetçi, sosyal, bütünleştirici, fiziksel ve bilişsel faaliyetler bütünüdür (Şahin, 2002). Sporun tanımlarına baktığımızda bireyin bilişsel, duygusal ve psikomotor alanlarında geliştirdiğini söyleyebiliriz.

İnsanlar sağlıklı büyümek ve kaliteli bir yaşam sürdürmek için fiziksel aktiviteye ihtiyaç duyar. Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hareket eğitimi olarak ve devam eden süreçte bunu hayatlarının bir parçası haline getirerek insanları genç yaşta sağlıklı yaşam için harekete geçmeye teşvik etmek verilen eğitimin beklenen sonucu olabilir. Bu nedenle okullarda verilen Beden Eğitimi ve Spor dersi işlevi bakımından; liderlik, yaratıcılık gibi yetenekleri var olan duruma göre işe yarar kılma, mücadeleci, gayretli, uyum sağlayan, üretken, saygılı, kararlı, anlayışlı, kurallara uyan, özgür, iş birliği içinde olan, öz disiplinli gibi kişilik özelliklerini geliştirmeye yardımcı olmaktadır (Bilir, 2008). Bu faaliyetler; yaratıcılık, liderlik gibi özellikleri duruma göre işe yarar hale getirmekte, kararlı, azimli, birbirine saygılı, üretken,

mücadeleci, uyumlu ve anlayışlı olma, kurallara uyma, , kendini disipline etme, bağımsız davranma iş birliği yapma ve gayretli olma gibi karakter özelliklerini geliştirmektedir (Bilir, 2008). Beden eğitimi dersi donanımlı bir eğitimin temel yapı taşlarından biri olmakla birlikte çocukların fiziksel, ruhsal, sosyal ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinin daha yaygın ve etkin hale getirilebilmesi ve bireylerin bütüncül olarak gelişmesi bakımından önemlidir (Canakay 2006). Beden eğitimi ve spor sadece psikomotor gelişim ile alakalı bir alan değildir, bilişsel ve duyuşsal gelişimi de içine alır ve bir bütün olarak ele alınarak tasarlanması gerekmektedir (Baylan ve ark. 2012).

Ülkemizde beden eğitimi ve spor dersiyle birlikte bireyin tüm kişiliğinin eğitimi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin gelişim özellikleri göz önüne alınarak kültürel ve demokratik yaşamın getirdiği davranışları sergileyen bireyler olarak yetişmesi amaçlanmaktadır (Güneş vd., 2023).

Beden Eğitimi ve Spor dersi günümüzde, yeni yetişen nesillere bedensel ve bilişsel olarak zindelik kazandıran bir bilim sahası olarak görülmektedir. Beden eğitimi ve spor eğitim programlarının kapsayıcı bir bölümü olması sebebiyle öğrencilerin fiziksel vasıtasıyla bilişsel, psikomotor, duyuşsal ve sosyal alanlarda, gelişimine okul haricindeki boş vakitlerini kültürel ve spor faaliyetleri ile değerlendirmesine ve sporu yaşam biçimi haline getirmesine katkıda bulunur (MEB, 2018).

Beden Eğitimi ve Spor dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin sahip olması amaçlanan yeterlilikler: çabukluk, dayanıklılık, kuvvet, hareketlilik, esneklik, ritim ve koordinasyon şeklindedir (MEB, 2018).

Öğretim Programının Özel Amaçları;

- Fiziksel etkinliklere katılarak hareket ile ilgili bilgi ve becerilerini artırılması ve bu geliştirdiği becerileri günlük yaşamında alışkanlık haline getirmesi,
- Dünya’da ve Türkiye’de sporun tarihçesi hakkında bilgi sahibi olması,
- Türk spor tarihinde iz bırakmış başarılı milli sporcuların tanınmasının sağlanması,

- Engelli bireylerin ve özel eğitime ihtiyacı olan kişilerin fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak gelişim sağlamasında sportif etkinliklerin rolünün ve öneminin kavraması,
- Sağlığını kötü etkileyen zararlı alışkanlıklardan ve bağımlılıklardan uzak durması,
- Spor kültürünün kazandırılması, sporun kurallarının öğrenilmesi, kazanılan bilgi ve becerilerin uygulamaya aktarılması ve günlük yaşamında kullanılabilir hale gelmesi,
- Milli bayram günlerinin önemini ve anlamını kavrayarak, düzenlenen törenlere gönüllü katılım sağlama,
- Atatürk'ün ve düşünürlerimizin Beden Eğitimi ve Spor ile ilgili sözlerinin anlaşılması ve açıklanabilmesi,
- Sportif organizasyonlara katılım sağlanarak spor bilinci kazanmış sosyal bireyler olarak yetişme,
- Spor ile ilgili alanlarda faaliyet gösteren meslek grupları ile ilgili bilgi sahibi olması,
- Düzenli aktif katılım yoluyla sağlıklı olma ile ilgili bilgi ve becerileri kişisel yaşamına ve gelişimine aktarabilmesi,
- Başkalarının varlığının bilincinde olma ve onlara karşı her zaman saygılı, dürüst, sportmence davranış sergileyerek bunları alışkanlık haline getirmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2018).

Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı olumlu bir tavır geliştirmesi dersin iyi ve verimli işlenmesini sağlayıp öğretim programlarının özel amaçlarına ulaştırılmasını kolaylaştırır. Öğrencilerin her türlü fiziksel etkinliğe istekli bir şekilde katılım göstermesini sağlar (Silverman ve Scrabis, 2004).

1.6.Okul Sporları

Okul sporlarına katılan öğrencilerde hem fiziksel hem de psikolojik gelişmeler görmek mümkündür. Düzenli antrenman yapan gençlerde aerobik kapasitede artış görülür. Diğer yandan kardiyovasküler ve ümmin sistemlerinde de gelişmeler gözlenmektedir. Bedensel dayanıklılık, güç, vücut kompozisyonu, esneklik vb. özelliklerinde farklı seviyelerde olumlu artışlar meydana gelmektedir (Lee, V. E., Winfield, L. F., & Wilson, T. C. 1991).

Spor eğitim sistemi içerisinde önemi her geçen gün artan bir konumdur. Spor ve eğitim ayrılmaz bir bütün halini almıştır. Bu durumu anlamak için özellikle de ortaöğretimde bulunan ergen öğrencileri incelemek yeterli olacaktır. Çünkü okul sporlarına katılımın en çok olduğu ve öğrencilerin kendilerini ifade etme, kişiliklerini ve yeteneklerini sergiledikleri en önemli yaş kategorisi ortaöğretimlerdir. Bu sebeple yoğun ilgilendikleri bir dönem olan ortaöğretim ergenleri spor ile birlikte eğitmek daha uygun olacaktır (Yıldırım, C. 2004).

Okullarda eğitim ve öğrenim gören çocuklar aynı anda spor dersleri de almaktadırlar. Bu süreç zarfında spora yönelme keşfedilme imkânları daha kolay olabilmektedir. Öğrencilerin okul koşullarında bedensel aktiviteler yapması birçok yönden gelişim imkânı sunmaktadır. Öğrencileri fiziksel, ruhsal, psikolojik ve sosyal açıdan gelişimine destek vermektedir. Bu gelişimler yanı sıra öğrenciler yetenekleri doğrultusunda takımlara katılarak müsabık sporlarda kendilerini ifade edebilmektedir. Yarışma duygusunu kazanma, bir takıma ait olma, okul adına katılıp bir kitleyi temsil edebilme, stres ile mücadele edebilme, düzenli antrenmanlarla disiplin kazanma, fiziksel gelişim, kişilik gelişimi vb. birçok alanda gelişip kendilerini ifade edebilmektedirler.

1.7.Okul Sporlarının Amacı ve Önemi

Eğitimin temel amaçları kapsamında ifade edildiği doğrultuda; Beden Eğitimi ve Spor Dersi ile de, toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Zira beden eğitimi ve spor; bireylerin fiziksel, ruhsal, zihinsel, sosyal ve duygusal yönden sağlıklı olmalarını sağlamakta ve buna yönelik uygulamaları ve etkinlikleri içermektedir. Bu doğrultuda beden eğitimi ve spora gereken önemin verilmesi ve beden eğitimi ve spor kapsamındaki etkinliklerin sistemli olarak yapılması ile bireylerin fiziksel uygunluklarının ve ruhsal, zihinsel, sosyal ve duygusal nitelikli sağlık düzeylerinin geliştirilmesi olanaklı olabilmektedir (Heper vd, 2012).

Özellikle ilköğretim çağındaki çocukların vücut gelişimlerinin yoğun olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu dönemle birlikte bireylerin yaşamlarında hareketliliğe ve fiziksel aktivitelere çok daha fazla yer verilmesi gerekliliği gündeme gelmektedir (Hergüner, 1991). Konu ile ilgili araştırmalar doğrultusunda da; fiziksel olarak aktif olmaları sağlanan öğrencilerin hem akademik motivasyon hem de akademik başarı düzeylerinin çok daha yüksek olduğu bulgulanmıştır (İmamoğlu, 2011).

Çocukluk ve ergenlik döneminde yapılan fiziksel aktiviteler, bireylerin sosyal ve duygusal yeteneklerinin gelişmesini desteklemektedir. Buna yönelik olarak da dünya genelinde Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamında uygulanan eğitim programlarının temelinde; fiziksel uygunluk düzeyleri yüksek ve fiziksel yetenekleri gelişmiş ve bu doğrultuda sağlıklı yaşam tarzını yaşam boyu devam ettirebilen bireyler yetiştirilmesi amacının yer aldığı görülmektedir (Aras, 2013).

Söz konusu edilen bu belirlemeler doğrultusunda, ABD menşeli bir kurum olan “Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği (The National Association of Sport and Physical Education-NASPE)” tarafından da beden eğitimi ve sporun önemine yönelik belirlemeler aşağıda verilen kapsamda ifade edilmektedir (Heper, 2012):

- Beden eğitimi ve spor, bireylerin fiziksel etkinlikleri gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları becerileri edinmelerini sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor, bireylerin fiziksel uygunluk düzeylerinin farkında olmalarını sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor, fiziksel hareketlerin gerçekleştirilebilmesine yönelik ustalık gerektiren becerileri edinmelerini sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor; bireylerin hareket, dans ve oyun becerilerini kazanmalarını sağlamanın yanında, sportif etkinlikleri gerçekleştirebilmeye yönelik becerileri edinmelerini sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor; bireylerin düzenli fiziksel aktivitenin önemini kavramalarını sağlamak doğrultusunda, fiziksel ve ruhsal sağlık düzeylerini geliştirmelerinin önemini kavramalarını sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor; bireylerin sağlıklı olmanın önemini kavramalarını sağlamak doğrultusunda, sağlıklı tüketime önem veren ve zararlı alışkanlıklardan uzak duran bireyler olmalarını sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor, bireylerin dinlenme becerisine sahip olmalarını sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor; bireylerin başarıma duygusunu tatmalarını sağlamak doğrultusunda, özgüvenlerinin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

- Beden eğitimi ve spor; bireylerin sportif etkinliklere yönelik kurallara riayet etmenin önemini kavramalarını sağlamak doğrultusunda, kuralların sosyal yaşamdaki önemini de değerlendirebilmelerine katkıda bulunmaktadır.
- Beden eğitimi ve spor, bireylerin estetik niteliklerle ilgili değerlendirmede bulunma becerilerinin geliştirilmesini sağlamaktadır.
- Beden eğitimi ve spor; bireylerin sosyal yönden desteklenmelerini sağlamak doğrultusunda, kişilik gelişimlerine katkıda bulunmaktadır.

1.8.Okul Sporlarının Faydaları

Okul sporları, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimine bir dizi olumlu katkıda bulunabilir. İşte okul sporlarının faydalarına dair bazı önemli noktalar:

Fiziksel Sağlık:

Okul sporları, öğrencilere düzenli fiziksel aktivite yapma fırsatı sunar. Bu, genel sağlığı iyileştirebilir, obezite riskini azaltabilir ve kas-kemik sistemi gelişimini destekleyebilir.

Disiplin ve Sorumluluk:

Takım sporları veya bireysel sporlar, düzenli antrenman ve maçlara katılım gerektirir. Bu, öğrencilere disiplin ve sorumluluk duygusu kazandırabilir.

Sosyal Becerilerin Gelişimi:

Takım sporları, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. İşbirliği yapma, liderlik, iletişim ve takım içindeki rol alma gibi beceriler, okul sporlarıyla güçlenebilir.

Özgüven ve Benlik Saygısı:

Okul sporları, öğrencilerin özgüvenini artırabilir. Başarılar elde etmek, kişisel gelişim ve takım içindeki rolü üstlenme, özgüveni güçlendirebilir.

Akademik Başarı:

Bazı araştırmalar, düzenli fiziksel aktivitenin akademik başarıyı olumlu etkileyebileceğini göstermektedir. Spor, öğrencilerin dikkat, odaklanma ve öğrenme yeteneklerini artırabilir.

Stres Yönetimi:

Okul sporları, öğrencilere stresle başa çıkma becerilerini öğretebilir. Rekabet, başarı ve başarısızlıkla baş etme, öğrencilere hayatları boyunca kullanabilecekleri stres yönetimi stratejilerini geliştirebilir.

Ekip Çalışması:

Takım sporları, öğrencilere ekip içinde çalışma deneyimi kazandırabilir. Ekip içindeki etkileşimler, işbirliği ve iletişim becerilerini geliştirebilir.

Fair Play ve Etik Değerler:

Spor, öğrencilere fair play, dürüstlük, saygı ve etik değerler gibi önemli yaşam prensiplerini öğretebilir.

Sosyal Bağlantı:

Okul sporları, öğrencilerin sosyal bağlantılarını artırabilir. Takım arkadaşları, antrenörler ve diğer sporcularla kurulan ilişkiler, öğrencilerin sosyal çevrelerini genişletebilir.

Bu faydalar, okul sporlarının öğrencilerin genel gelişimine katkıda bulunabileceğini gösterir. Okul sporları, sadece fiziksel sağlığı desteklemekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine, liderlik yeteneklerini artırmalarına ve sağlıklı bir yaşam tarzını benimsemelerine olanak tanır.

1.9.Okul Sporlarının Sporcular Üzerinde Rolü

Okul sporları, genç sporcular üzerinde bir dizi olumlu etkiye sahip olabilir. Bu etkiler, genç sporcuların fiziksel sağlığından sosyal becerilerine kadar birçok alanı kapsar. İşte okul sporlarının sporcular üzerindeki rolüne dair bazı önemli noktalar aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1.9.1. Fiziksel Yönden

Gelişim ve büyüme bazı yönelimlerde gerçekleşir. Büyüme yönelimi baştan ayağa şeklinde olmaktadır. Ergenlik döneminde ise bu yönelim tersine doğru işlemektedir. Ergen çocuklarda el ile ayakların, kollarla bacakların öncelikle büyüdüğü gözlemlenir. Gelişim ve büyümenin hızı, zamanlaması ve oranında çocuklar arasında ciddi bireysel farklılıklar görülmektedir (Karaköse, 2013). Çocukluk dönemindeki kısmi olarak yavaşlayan gelişim ve büyümenin, dönemin bitimiyle yetişkinlikteki yapısına ulaştığı görülebilir. Kilo ve boyda artış olması gibi ergenlik dönemine giriş yaşına göre fiziki değişiklikler oluşmaktadır.

Beden eğitimi ve spor; kişilerin fiziksel aktivite ve uygunluk düzeylerinin geliştirilmesi doğrultusunda, psikomotor beceriler kapsamında söz konusu edilen becerilerinin de geliştirilmesini olanaklı kılmaktadır. Beden eğitimi ve sporun kişilerin psikomotor becerilerini geliştirmelerini sağlaması doğrultusunda ise, fiziksel olarak aktif yaşam alışkanlığı kazanmaları olanaklı kılınabilmektedir (Balyan vd., 2012).

Konu ile alakalı yapılan çalışmalar doğrultusunda da; beden eğitimi ve spor faaliyetlerine dâhil edilen bireylerin, fiziksel açıdan daha aktif ve psikomotor becerilerini geliştirmeleri ile günlük yaşam aktivitelerini çok daha kolay gerçekleştirebildikleri sonucuna ulaşılmıştır (İmamoğlu, 2011).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamında yapılan bedensel faaliyetler; öğrencilerin kas dokularının ve eklemi oluşturan yapıların ve bu doğrultuda psikomotor becerilerinin artırılmasını sağlamaktadır. Eğitim öğretim sistemi içerisinde, Beden Eğitimi ve Spor Dersi dışında öğrencilerin bu kapsamdaki fiziki yapı özelliklerinin geliştirilebilmesini sağlayan alternatif başka bir ders mevcut değildir (Ntoumanis, 2001).

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin aktif olarak gerçekleştirildiği süre zarfında, kişilerin kasları ve eklemleri etkin rol oynamakta ve kemikleri pasif kalmaktadır. Bu süreç ise,

kas dokularının ve eklemlerin gelişimini, ilerlemesini desteklemektedir. Buna yönelik olarak da beden eğitimi ve spor kapsamındaki aktivitelere düzenli ve sürekli katılım sağlayan kişilerin fiziksel uygunluk seviyelerinin, bu kapsamdaki aktivitelere düzenli ve sürekli katılım sağlamayan kişilere göre çok daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir (Açak, 2006).

Bununla birlikte beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılımda bulunan öğrencilerin; bu kapsamdaki faaliyetler içerisinde yer almayan öğrencilere göre, kas dokularında ve eklem sorunlarına endeksli sağlık sorunları ile karşı karşıya kalma olasılığının çok daha düşük olduğu belirtilmektedir.

1.9.2. Psiko-Motor Yönden

Psikomotor gelişim; yaşam boyu hareket süreci sebebiyle kişinin biyolojik yapısı ve bulunduğu çevre koşulları arasındaki uyum sürecinin oluşturduğu motor davranışların sürekli değişiklik göstermesidir (Gallahue ve Ozmun, 2014). Özetle motor gelişimin tanımı, merkezi sinir sisteminin fiziki büyümesine gelişimine uygun olarak organizmanın ilgili hareket becerilerini kazanması sürecidir.

Psikomotor hareketler; lokomotor hareketler, lokomotor olmayan hareketler ve manipülatif hareketler kapsamında değerlendirilebilmektedir. Lokomotor hareketler kapsamında; kaçma, atlama, sıçrama, yuvarlanma, yürüme vb. hareketler bulunmaktadır. Lokomotor olmayan hareketler kapsamında; eğilme, sallanma, dönme, asılma, esneme vb. hareketler bulunmaktadır. Manipülatif hareketler kapsamında ise; atma, tekmeleme, yakalama, el – göz koordinasyonu gerektiren temel hareketler, göz – ayak koordinasyonu gerektiren hareketler, zıplama, paslaşma vb. kapsamındaki hareketler olarak yorumlanabilmektedir (Alparslan, 2008).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi de bu doğrultuda; öğrencilerin psikomotor becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim modellerinin ve fiziki iyilik halini geliştirilmesine yönelik eğitim programlarının hayata geçirilmesi ile öğrencilerin okul içerisinde konu ile ilgili desteklenmeleri hedeflenmektedir (Stratton ve Mullan, 2005).

1.9.3. Zihinsel Yönden

Kişinin çevresini anlaması ve öğrenmesinde aktif rol alan, zihinsel faaliyetlerindeki gelişimi bilişsel gelişim olarak tanımlanır. Bilişsel gelişim, bireyin bebekliğinden başlayıp yetişkinliğine kadar süren, çevrenin anlaşılması seçeneklerinin daha kompleks ve etkin hale gelmesi süreçleridir (Senemoğlu, 1997). Beceriler öğrenilerek kazanılır. Becerilerin kazanılmasında öncelikle kas-beyin koordinasyonu oluşabilmesi gerekir. Bununla birlikte bilişsel uyarılmışlık, hazırlanma ve istek gereklidir.

Bireylerin psikolojik ve zihinsel gelişimlerinin desteklenmesi, hayatları boyunca daha aktif olmalarının ve kendilerini gerçekleştirebilmelerinin desteklenmesini de sağlamaktadır. Bu doğrultuda bilişsel gelişim olarak ifade edilen gelişim süreci ile kişilerin; dünyayı daha çok tanımaya ve anlamaya yönelik algılama, hatırlama, akıl yürütme , dikkat, düşünme, öğrenme, kıyaslama, bellek vb. kapsamındaki zihinsel becerilerinin geliştirilmesi olanaklı olabilmektedir (Nilsen, 2009).

Bilişsel gelişim süreci bebeklikten itibaren başlayıp tüm yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu gelişim sürecinde bireyler yaşadıkları hayat döngüsünü anlamlandırmak adına, hemen kavranamayan çözümü güç olan etkili bilişsel etkinlik gerçekleştirir. Öğrenme, düşünme, kıyaslama, akıl yürütme, düşünme vb. bir çok bilişsel kazanım beden eğitimi ve spor dersi ile sağlanır (İmamoğlu, 2011).

Öğrencilerin fiziksel yeteneklerinin artırılması geliştirilmesini sağlayan beden eğitimi ve spor dersi bilişsel beceri yaşantısını da destekler. Bu ders ile öğrencilere takım olma becerileri kazandırıldığı için, öğrenciler arası haksız rekabet, akran zorbalığı, kavga, kıskançlık gibi olumsuz davranışların da önüne geçilmektedir (Yetim, 2012).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi ile kazandırılan takım olma bilinci sayesinde öğrencinin bireysel davranış ve tutumlarının diğer öğrenciler tarafından açık bir şekilde anlaşılması, sağlıklı sınırlar çizilmesi kazanımı elde edilir. Öğrenciler arası iletişim dinamiklerinin açık ve sağlıklı olduğu eğitim ortamında Beden Eğitimi ve Spor Dersi bireyin zeka potansiyelini ve algılamadaki yeteneklerini geliştirmektedir.

Öğrencilerin günlük hayatın yoğunluğundan uzaklaşabilmelerini sağlamak doğrultusunda Beden Eğitimi ve Spor dersi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda öğrenciler, Beden Eğitimi ve Spor Dersi ile psikolojik açıdan dinlenebilmekte ve rahatlayabilmektedirler. Psikolojik yönden takip edilerek desteklenebilen ve stres seviyeleri kontrol edilen öğrencilerin de; risk alabilme, özgüven, psikolojik dayanıklılık, problem çözebilme vb. kapsamındaki seviyelerinin de daha fazla geliştirilebilmesi sağlanabilmektedir (Açak, 2006).

Beden Eğitimi ve Spor Dersi; gerçekleştirilen faaliyetlerle öğrencilerin arkadaşlık ve paylaşımda bulunma duygularının ve anlayışlarının geliştirilebilmesini ve iyileştirilmesini sağlamak doğrultusunda, sosyal yönden gelişmelerine de imkan sağlamaktadır. Sosyal anlamda yeterliliğe sahip olabilen kişilerin hem kendilerini fiziksel ve psikolojik yönden daha güçlü ve kontrol sahibi kişiler olarak algılayabilmekte hem de duygularını ve davranışlarını sosyal yaşamda daha rahat kontrol edebilmektedirler (Şahin vd., 2012).

1.9.4. Duygusal ve Sosyal Yönden

Bebek, doğumundan itibaren sürekli ailesi ile birlikte yaşamını devam ettirmektedir. Bebeğin ilk sosyalleşme süreci anne ve babasıyla birlikte oluşmaktadır. Sosyalleşme süreci, devam eden zamanlarda ailedeki diğer bireyler ile çevrede bulunan başkaları ile devam etmektedir. Çocuğun sosyal çevresi; bilişsel duygusal, fiziksel ve dil yolları ile genişlemektedir. Bebeklikte ailesi ile sosyalleşen kişi; ileriki yıllarda arkadaşlık ilişkileri ve okuldaki eğitim süreçleriyle devam ederek yetişkinlik dönemi geldiğinde iş yaşantıları ile daha büyük boyutta sosyal etkileşimlere ulaşmaktadır. Çocuğun doğumu ile başlayan süreçte her geçen zamanda birçok psikolojik ve sosyal gereksinimler ortaya çıkmaktadır. Aynı türden olanlar ile birlikte yaşama, sosyalleşme gereksinimi ve içgüdüleri tüm canlılarda görülmektedir. İnsanlar da diğer insanlarla birlikte yaşamayı tercih ederler ve çevreleriyle uyumlu yaşama gereksinimi duymaktadırlar. Sosyal gelişim, bireyin yaşamını birlikte sürdürdüğü toplumca kabul edilebilir şekilde davranışlar sergilemeyi öğrenmesi durumudur (Kulaksızoğlu, 2009). Eğitim kurumları yapıları gereği sosyal bir kurum olma özelliği taşımaktadır. Sportif etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin sosyal çevresi artarak gelişir. Dolayısı ile bu tip etkinlikler öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmesine büyük ölçüde destek sağlar. Sportif etkinliklerin fiziksel olduğu kadar karakteristik gelişim üzerinde de pozitif etkileri bulunmaktadır. Beden eğitimi ve spor derslerinde düzenlenen oyun ve turnuvalar aracılığı ile sosyalleşme mümkün olmaktadır (Karaçam ve Pulur, 2016).

Bireylerin duygusal gelişimleri ile birlikte sosyal gelişimlerini de desteklemektedir. Duygusal ve sosyal gelişimleri desteklenen kişiler de, toplumun geliştirilmesine, ilerlemesine katkı sağlamaktadırlar. Kendilerini var olduğu haliyle kabul edebilen, sosyal uyum ve özgüven düzeyleri yüksek kişiler de, duygusal ve sosyal yönden kendilerini geliştirebilen kişilerdir (İmamoğlu, 2011).

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri; genellikle bireysel seviyede gerçekleştirilen faaliyetler olarak yorumlansa da, özde sosyal yönüyle de yorumlanması gereken ve sosyal yaşam dinamiklerini destekleyen faaliyetlerdir. Konuya dair yapılan araştırmalar kapsamında da; beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılımları sağlanan kişilerin, duygusal ve sosyal gelişimlerinin de desteklenmesi ile birlikte sosyal uyum düzeylerinin artış gösterdiği belirlenmiştir.

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri; kişilerin takım çalışmasında yer alma ve sosyal uyum becerilerinin kazandırılmasını sağlamakla birlikte, kişilere özgür karar alma ve hareket edebilme yetisi kazandırılabilmesi sürecini de desteklemektedir. Bu doğrultuda beden eğitimi ve spor faaliyetleri; kişilerin ihtiyaçları, ilgileri ve beğenileri kapsamında şekillenen arzularına endeksli şekillendirilebilmektedir (Hassandra vd., 2003).

Spor, farklı bir pencereden bakıldığında günümüzün önemli bir sosyal kurumu olarak değerlendirilebilir. Bu temelde spor ile sosyal yaşamı direkt olarak ilgilendiren belirli duyguların, düşüncelerin, davranışların, inançların ve simgelerin bireylere aktarılabilmesi ya da kazandırılabilmesi imkan dahilindedir. Özellikle de teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği hızlı hayat temposunun kişilerin değerlerinden uzaklaşmalarına sebep olduğu göz önünde bulundurulduğunda da; spor aracılığıyla bireylere değerli görebilecekleri hisleri, düşünceleri ve davranışları kazandırmanın olanaklı olabildiği de söylenebilir (Özbakır, 2006).

Söz konusu edilen bu hususlar doğrultusunda spor, bireylerin psiko-sosyal iyilik hallerini destekleyen bir süreç olarak kendisini ortaya koymaktadır. Zira spor ile birlikte bireyler; farklı ortamlarda, farklı düşüncelere sahip veya farklı kültürel değerlerle şekil almış olan bireylerle ilişki ve etkileşim içerisine girebilmekte ve çok daha sağlıklı sosyallik kazanabilmektedir (Küçük ve Koç, 2004).

Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım sağlayan kişilerin, yaşamlarının merkezine yerleştirdikleri dar kalıplardan uzaklaşabilmeleri, tabuları yıkabilmeleri ve yaşama farklı fikirlerin, inanışların ve kişilerin penceresinden bakabilmelerine olanak sağlamaktadır. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile kişiler; yeni arkadaşlıklar kurabilmekte, arkadaşlıklarını pekiştirebilmekte ve sosyal kaynaşmanın ehemmiyetini çok daha iyi algılayabilmektedirler.

Konu ile alakalı araştırmalar doğrultusunda da; Beden Eğitimi ve Spor Dersi kapsamında işbirliğine ve bireylerarası koordinasyona dayalı etkinliklere katılımları sağlanan ortaöğretim öğrencilerinin, sosyal yönden kendilerini daha yeterli değerlendirdikleri bulgulanmıştır (Gülay, 2008).

1.10. Okul Sporlarına Katılım

Okul sporlarını, birbirinden farklı spor branşlarında, kendi okullarını temsil eden öğrencilerin kendi yaş gruplarında mücadele ederek, paylaşmak, fair play, kazanmak, kaybetmek vb. kavramları yaşayarak öğrenmelerine yardımcı olan, sadece okul sporlar lisansı ile katılımın sağlandığı organizasyonlar olarak açıklanabilir (Aydemir, 2014).

Okul spor organizasyonları, öğrencilerde spor bilinci ve ahlakı oluşturma yanında yarışmaların tüm aşamalarında sporculara yardımlaşmayı, mücadele etmeyi, kaynaşmayı, kardeşlik bilincini, hoşgörüyü ve fair play anlayışını aşılama hedeflemektedir (Okul Sporları Faaliyetleri Yönetmeliği, 2019).

Eğitim ve sporun bir arada gerçekleşmesine olanak sağlayan bu organizasyonlar, öğrencileri ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda beceri ve yeteneklerini geliştirmesini ve ayrıca öğrencilerin düzenli ve programlı çalışma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin sporla kazandığı bilgi, beceri ve yetenekler ile serbest zamanlarını daha verimli kullanmalarını sağlarken kötü alışkanlıklardan da uzak tutmaktadır.

Türkiye Okul Sporları Federasyonu (TOSF), Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm okullarda sporu geliştirmek ve ülkenin her yerinde yayılmasını sağlayarak ilgili spor federasyonları ile Gençlik ve Spor Bakanlığı okul sporları daire başkanlığı ile koordineli bir şekilde çalışmak suretiyle ülkemizi yurt dışında temsil edecek ekiplerin belirlenmesini sağlamak amacıyla 08.06.2005 tarih ve 162 sayılı bakanlık oluru ile kurulmuştur. İllerde İl Milli

Eğitim Müdürlüğü tarafından seçilen bir beden eğitimi öğretmeni Gençlik Ve Spor İl Müdürlüğüne teklif edilir ve gerekli yazışmalar tamamlandıktan sonra bağlı olduğu ilin okul sporları il temsilcisi olarak göreve başlar (Türkiye Okul Sporları Federasyonu Ana Statüsü Yönetmeliği, 2014).

Türkiye’de eğitim kurumlarında sporun gelişmesini ve ülke geneline yayılmasını sağlamak amacıyla; kısa, orta ve uzun süreli stratejik plan ve programlar geliştirmek, bu hususlarda tavsiyeler vermek, ilgili spor branşlarının bağlı bulundukları uluslararası spor federasyonları tarafından uygulanan uluslararası kuralların ve her türlü talimatların ve teknik kuralların Uluslararası Okul Sporları Federasyonu (ISF) kuralları çerçevesinde uygulanmasını sağlamak olan federasyon için 9 haziran 2023 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nce yürütülmek üzere, Türkiye Okul Sporları Federasyonu başkaca bir işleme gerek kalmaksızın kapatılmıştır (Okul Sporları Federasyonun Kapatılması, 2023).

Okul sporlarına katılım, öğrenciler için bir dizi fayda sağlayabilir. Bu katılım, fiziksel sağlık, sosyal beceriler, liderlik yetenekleri ve genel öğrenci deneyimi gibi birçok açıdan olumlu etkiler yaratabilir. İşte okul sporlarına katılımın bazı avantajları:

Fiziksel Sağlık:

Okul sporları, öğrencilere düzenli fiziksel aktivite yapma fırsatı sunar. Bu, genel sağlığı artırabilir, obeziteyi önleyebilir, kas gücünü ve dayanıklılığını geliştirebilir.

Disiplin ve Sorumluluk:

Takım sporları veya bireysel sporlar, düzenli antrenmanlara ve maçlara katılımı gerektirir. Bu, öğrencilere disiplin ve sorumluluk duygusu kazandırabilir.

Sosyal Becerilerin Gelişimi:

Takım sporları, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. İşbirliği yapma, liderlik, iletişim ve takım içindeki rol alma gibi beceriler, okul sporlarıyla güçlenebilir.

Özgüven ve Benlik Saygısı:

Başarılar elde etmek, kişisel gelişim ve takım içinde aktif rol almak, öğrencilerin özgüvenini artırabilir ve benlik saygısını güçlendirebilir.

Ekip Çalışması:

Takım sporları, öğrencilere ekip içinde çalışma deneyimi kazandırabilir. Bu, işbirliği ve iletişim becerilerini geliştirebilir.

Fair Play ve Etik Değerler:

Spor, öğrencilere fair play, dürüstlük, saygı ve etik değerler gibi önemli yaşam prensiplerini öğretebilir.

Rekabet ve Performans Yönetimi:

Okul sporları, öğrencilere rekabetle başa çıkma ve performans yönetimi becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Kazanma ve kaybetme deneyimleri, öğrencilere önemli öğretiler sağlayabilir.

Zaman Yönetimi:

Düzenli antrenmanlar ve maçlar, öğrencilere zaman yönetimi becerileri kazandırabilir. Okul yaşamı ile sporu dengelemek, öğrencilere zamanlarını etkili bir şekilde kullanmayı öğretebilir.

Sosyal Bağlantı:

Okul sporları, öğrencilerin sosyal bağlantılarını artırabilir. Takım arkadaşlarıyla kurulan ilişkiler, gençlerin sosyal çevrelerini genişletebilir.

Liderlik Yetenekleri:

Spor, öğrencilere liderlik yeteneklerini geliştirme şansı tanır. Takım kaptanlığı veya liderlik pozisyonları, öğrencilere sorumluluk almayı öğretir.

Okul sporlarına katılım, gençleri sadece fiziki anlamda değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal yönden de geliştirebilir. Bu nedenle, öğrencilere spor yapma ve takım içinde yer alma fırsatları sunmak, gençlerin genel yaşam becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olabilir.

1.11. Okul Sporlarına Katılımı Engelleyen Faktörler

Okul sporlarına katılımı engelleyen bir dizi faktör bulunabilir. Bu faktörler, öğrencilerin, ailelerin ve okul sistemlerinin karşılaştığı çeşitli zorlukları içerebilir. İşte okul sporlarına katılımı engelleyen bazı yaygın faktörler:

Zaman Kısıtlamaları:

Öğrencilerin yoğun bir akademik programı, özel dersler veya diğer taahhütleri, okul sporlarına katılımlarını kısıtlayabilir. Ayrıca, uzun antrenman süreleri veya maçlar, öğrencilerin zamanını daha fazla sıkıştırabilir.

Ekonomik Zorluklar:

Bazı aileler, spor malzemeleri, katılım ücretleri veya seyahat giderleri gibi ekonomik zorluklar nedeniyle okul sporlarına katılımı sınırlandırabilir. Bu durum, çocukların spor faaliyetlerine katılma eşitsizliği yaratabilir.

Taşıma Sorunları:

Okul sporlarına katılmak için uygun bir ulaşım olmaması, öğrencilerin ve ailelerin bu faaliyetlere erişimini sınırlandırabilir.

Eğitim Baskısı:

Öğrenciler, aileler veya öğretmenler arasındaki yoğun eğitim baskısı, öğrencilerin ekstrakürriküler aktivitelere, özellikle de sporlara katılmaktan kaçınmalarına neden olabilir.

Ekip Seçimi ve Rekabet:

Bazı öğrenciler, rekabetçi bir seçim süreci veya yeterli oyun süresi alamama endişesi nedeniyle okul sporlarına katılmaktan çekinebilir.

Cinsiyet Stereotipleri:

Belirli sporlar bazen cinsiyetle ilişkilendirilebilir veya cinsiyet stereotipleri, öğrencilerin belirli sporlara katılmaktan çekinmelerine neden olabilir.

Sosyal Baskılar:

Öğrenciler arasındaki sosyal baskılar, belirli bir spor dalına katılmaktan kaçınmaya neden olabilir. Öğrenciler, arkadaşları veya sosyal çevreleri tarafından olumsuz bir şekilde değerlendirilme korkusu yaşayabilirler.

Antrenman Yoğunluğu ve Yorgunluk:

Yoğun antrenman programları, öğrencilerin sınıf çalışmaları ve diğer taahhütleriyle başa çıkmakta zorlanmalarına neden olabilir. Bu durum, öğrencilerin sporlara katılımını azaltabilir.

Ekipman ve Tesis Erişimi:

Bazı okullarda yeterli spor ekipmanlarına veya uygun tesislere erişim olmayabilir. Bu durum, öğrencilerin belirli sporlara katılmalarını zorlaştırabilir.

Bu faktörler, okul sporlarına katılımı sınırlayabilir ve öğrencilerin spor fırsatlarından eşit bir şekilde yararlanmalarını engelleyebilir. Bu zorlukların azaltılması veya aşılması, okulların ve toplulukların spor katılımını teşvik etmeleri ve desteklemeleri için önemlidir.

1.12. Okul Sporlarına Katılımında Okulun İlgisi

Okul sporlarına katılım, okulun bu etkinliklere olan ilgisi ve sağladığı destekle büyük ölçüde etkilenebilir. Okulların spor etkinliklerine olan ilgisi, öğrencilerin, ebeveynlerin ve topluluk üyelerinin spor programlarına daha fazla katılmasını ve bu etkinliklere olumlu bir şekilde yaklaşmasını teşvik edebilir. İşte okulun ilgisinin okul sporlarına katılım üzerindeki etkileri:

Ekipman ve Tesis Temini:

Okul, spor faaliyetleri için gerekli ekipman ve tesisleri temin etme konusunda aktif bir rol oynayabilir. Bu, öğrencilerin ve antrenörlerin ihtiyaç duydukları kaynaklara daha kolay erişmelerine yardımcı olabilir.

Antrenör ve Personel Desteği:

Okullar, spor takımlarına deneyimli antrenörler ve destek personeli sağlayarak öğrencilere daha etkili bir şekilde rehberlik edebilir. Nitelikli antrenman ve rehberlik, sporcuların gelişimini destekleyebilir.

Finansal Destek ve Burslar:

Okul, sporculara maddi destek sağlayarak, katılım maliyetlerini azaltabilir veya tamamen ortadan kaldırabilir. Bu, öğrencilere ekonomik zorluklar nedeniyle sporlardan uzak kalmamaları için fırsat tanır.

Fiziksel Aktiviteyi Teşvik Etme:

Okullar, öğrencilere fiziksel aktiviteyi teşvik etme amacıyla okul sporlarına daha fazla vurgu yapabilir. Sağlıklı yaşam tarzlarını destekleyen bu tür bir teşvik, öğrencilerin sporlara daha fazla ilgi göstermelerine neden olabilir.

Okul Takım Ruhu ve Kimliği:

Okullar, öğrenciler arasında bir takım ruhu ve kimliği oluşturarak, okul sporlarına katılımı artırabilir. Bu, öğrencilerin okul takımlarına duygusal bir bağ kurmalarını ve bu bağ sayesinde daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlayabilir.

Etkin Tanıtım ve Pazarlama:

Okullar, spor etkinliklerini etkin bir şekilde tanıtarak ve pazarlayarak öğrenci ve topluluk üyelerinin ilgisini çekebilir. Etkin tanıtım, spor etkinliklerinin görünürlüğünü artırabilir ve katılımı teşvik edebilir.

Çeşitli Spor Seçenekleri Sunma:

Okullar, farklı sporları tanıtarak ve destekleyerek, öğrencilerin çeşitli sporlara katılma fırsatlarını artırabilir. Bu, farklı yeteneklere ve ilgi alanlarına sahip öğrencilere hitap edebilir.

Yarışmalar ve Etkinlikler Düzenleme:

Okullar, öğrencilere sporlara katılma fırsatları sunmak için düzenledikleri yarışmalar ve etkinliklerle öğrenci ilgisini çekebilir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin motivasyonunu artırabilir.

Okulların spor etkinliklerine gösterdikleri ilgi, öğrencilerin ve topluluk üyelerinin bu etkinliklere olan katılımını büyük ölçüde etkiler. Bu nedenle, okulların sporlara destek vermesi, katılımı artırmak ve gençlerin sağlıklı yaşam tarzlarını benimsemelerine yardımcı olmak açısından önemlidir.

1.13. Ailelerin Okul Sporlarına Bakış Açısı

Ailelerin okul sporlarına bakış açısı, çeşitli sebeplere bağlı olarak farklılıklar gösterebilir. Ancak genel olarak, ailelerin okul sporlarına yönelik bakış açısı, çocuklarının fiziksel aktivite, sosyal gelişim ve kişisel başarıları konusundaki değerlerine, sporun getirdiği faydalara ve ailelerin kendi deneyimlerine bağlı olarak şekillenir. İşte ailelerin okul sporlarına yönelik farklı bakış açılarını etkileyen faktörler:

Fiziksel Sağlık ve Aktivite Değerleri:

Ailelerin birçoğu, çocuklarının fiziksel sağlığını önemser ve düzenli fiziksel aktiviteyi teşvik eder. Bu nedenle, okul sporlarına katılımı destekleyebilirler.

Sosyal Gelişim:

Aileler, çocuklarının sosyal becerilerini geliştirmesini ve takım çalışmasını öğrenmesini önemserler. Okul sporları, bu sosyal becerilerin gelişimine katkıda bulunabilir.

Kişisel Başarı ve Özgüven:

Aileler, çocuklarının kişisel başarılar elde etmesini ve özgüven kazanmasını isteyebilir. Okul sporları, öğrencilerin bu tür başarıları elde etmelerine olanak tanıyabilir.

Eğitim ve Akademik Baskılar:

Bazı aileler, çocuklarının akademik başarılarına daha fazla odaklanabilir ve bu nedenle okul sporlarına daha az ilgi gösterebilir. Ancak, dengeli bir yaşam tarzını teşvik eden aileler, sporun akademik performansı artırabileceğine inanabilir.

Zaman ve Ekonomik Faktörler:

Ailelerin bir kısmı, yoğun bir program, seyahat maliyetleri veya katılım ücretleri gibi faktörler nedeniyle okul sporlarına katılımı sınırlayabilir. Bu tür faktörler, ailelerin spor etkinliklerine olan ilgisini etkileyebilir.

Çocuğun İlgi ve Yetenekleri:

Aileler, çocuklarının ilgi alanlarına ve yeteneklerine bağlı olarak okul sporlarına farklı bir bakış açısına sahip olabilirler. Eğer çocuk sporu seviyorsa ve yetenekliyse, aileler bu konuda daha olumlu bir tutum sergileyebilir.

Antrenör ve Okul İlişkisi:

Aileler, çocuklarının antrenörleriyle ve okul yönetimiyle olan ilişkilerine bağlı olarak spor etkinliklerine bakış açılarını şekillendirebilirler. Pozitif bir antrenör-öğrenci ilişkisi, aileleri daha fazla desteklemeye teşvik edebilir.

Sosyal Çevre ve Toplum Normları:

Ailelerin yaşadıkları toplumun spor kültürü ve normları, okul sporlarına olan bakış açılarını etkileyebilir. Toplumsal beklentiler, ailelerin çocuklarını spor etkinliklerine yönlendirme konusundaki kararlarını etkileyebilir.

Ailelerin okul sporlarına bakış açısı geniş bir yelpazede değişebilir ve bireysel aile dinamiklerine, değerlere ve önceliklere bağlı olarak şekillenir. Önemli olan, ailelerin çocuklarının sağlıklı bir yaşam tarzını benimsemelerini ve kişisel gelişimlerini desteklemelerini teşvik etmektir.

1.14. Antrenörlüğün Tanımı

Antrenör, bir bireye veya gruba üretkenliklerini arttırmak veya bir performans sorununun üstesinden gelmek için becerileri nasıl geliştireceklerine dair bir eğitim, danışmanlık veya talimat verme yönetimini ifade eder. (McMaster, Culver, & Werthner, 2012). Antrenörlük yöntemleri ve modelleri genellikle yakın gözlem, sorumluluk ve ilerleme ve performans hakkında geri bildirim içerir. Antrenör, kişinin sağlıklı bir yaşam sürmesi için destekleyici bir rol oynayan kişidir. Antrenörler, kişileri fiziksel, duygusal ve zihinsel açıdan destekler. Antrenörler, kişileri sağlıklı bir yaşam sürmeleri için motive eder ve onlara güvenlik sağlar. Antrenörler, kişilerin kendilerini daha iyi hissetmeleri için gerekli desteği sağlar. Antrenörler, kişilerin kendilerini daha iyi hissetmeleri ve sağlıklı yaşamlar sürmeleri için gerekli olan becerileri kazanmalarına yardımcı olabilir.

Antrenörlük analitik ve kişiler arası becerilerini ifade eder. Antrenörler, kendilerine özgü koçluk felsefeleri ve davranışlarının yanı sıra bu tutum ve davranışların sporcuları üzerindeki etkilerinin farkında olmalıdır. Liderlik literatürünün de belirttiği gibi, sporcuların belirli koçluk davranışları için çok sayıda tercihi vardır (Chelladurai, 1990). Sporcular yetersiz miktarda aldıklarını algıladıkları takdirde tercih ettikleri koçluk davranışlarından dolayı tatmin düzeyleri ve

performansları engellenebilir (Martin, Jackson, Richardson, & Weiller, 1999).Tercih edilenler arasındaki bu tutarsızlıktan kaynaklanan memnuniyetsizlik ve algılanan davranışlar, bir koçun farkındalık eksikliği ile daha da kötüleşebilir. Bu nedenle kendi tutumlarının daha fazla farkında olan antrenörler ve davranışlar ve oyuncularının bunları nasıl yorumladığı, daha memnun ve daha iyi performans gösteren oyunculara sahip olabilir.

1.15. Antrenörlük Mesleğinin Önemi

Antrenörler, sporcuların fiziksel kapasitelerini en üst düzeye çıkarmak için bilimsel temellere dayalı antrenman programları hazırlar. Her sporcunun fiziksel özellikleri ve yeteneklerine göre özel programlar tasarlayan antrenörler, sakatlanma riskini minimize ederek sporcuların uzun vadeli performanslarını optimize ederler. Bu, sadece elit sporcular için değil, amatör sporcular için de geçerlidir. Antrenörlerin doğru yönlendirmeleri, sporcuların yeteneklerini geliştirmelerine ve hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olabilir.

Fiziksel yeteneklerin yanı sıra, zihinsel dayanıklılık ve motivasyon da spor başarılarında kritik rol oynar. Antrenörler, sporcuların zihinsel hazırlıklarını yöneterek onların stresle başa çıkma, odaklanma ve motivasyonlarını sürdürme yeteneklerini geliştirirler. Özellikle müsabakalar öncesinde ve sırasında sporculara mentorluk yaparak, onların en yüksek performans seviyelerine ulaşmalarını sağlarlar. Bu süreçte antrenörler, sporculara öz güven aşılar ve başarıya ulaşmaları için gerekli psikolojik desteği sunarlar.

Sporcuların disiplinli ve sorumlu bireyler olarak yetişmelerinde antrenörlerin rolü büyüktür. Antrenörler, sporcuların düzenli antrenman yapma, sağlıklı beslenme ve uygun dinlenme alışkanlıkları kazanmalarına yardımcı olurlar. Ayrıca, takım sporlarında işbirliği ve takım ruhu gibi sosyal becerilerin gelişimine de katkıda bulunurlar. Bu beceriler, sporcuların sadece spor kariyerlerinde değil, hayatlarının diğer alanlarında da başarılı olmalarını sağlayabilir.

Antrenörler, aynı zamanda eğitmen ve rehber olarak da önemli bir rol üstlenirler. Sporcuların teknik ve taktik bilgi birikimlerini artırarak, onların oyun anlayışlarını geliştirirler. Özellikle genç sporcular için antrenörler, rol model niteliğindedir. Onların spor ahlakı, çalışma disiplini ve insan ilişkilerindeki tutumları, sporcuların kişisel gelişimlerinde belirleyici olur.

Antrenörler, sadece bireysel sporcuları değil, aynı zamanda toplumu da etkilerler. Sporun yaygınlaşmasını ve toplum sağlığının iyileşmesini sağlayarak, sağlıklı yaşam tarzlarının benimsenmesine katkıda bulunurlar. Spor aktivitelerinin teşvik edilmesi, genç nesillerin kötü alışkanlıklardan uzak durmalarını ve fiziksel olarak aktif bir yaşam sürmelerini sağlar.

Antrenörlük mesleği, spor dünyasında vazgeçilmez bir yere sahiptir. Antrenörler, sporcuların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunurken, aynı zamanda disiplin, sorumluluk ve takım ruhu gibi değerleri de aşırlarlar. Eğitimci, mentor ve rehber olarak antrenörler, sporcuların hayatlarında kalıcı izler bırakırlar. Toplum sağlığına yaptıkları katkılar ve sporun yaygınlaşmasındaki rolleri de göz önüne alındığında, antrenörlük mesleğinin önemi daha da belirgin hale gelir. Bu nedenle, antrenörlerin eğitime ve gelişimine yatırım yapmak, sporun ve toplumun geleceği için büyük bir öneme sahiptir.

1.16. Antrenörlük Mesleğinin Amacı

Gençlik ve Spor Bakanlığı (2020), antrenörlük mesleğini ‘’spor faaliyetleri ve ilgili spor dalına özgü veya genel olarak antrenman yaptırmak suretiyle; sporcuları teknik, taktik, kondisyon, ruhsal, sosyolojik ve zihinsel açıdan amacına uygun şekilde adım adım yüksek başarılar için hazırlayan eğitici kişidir.’’ şeklinde tanımlanmıştır. Bir başka tanımda ise antrenör ‘’sporcularının hedeflerine ulaşması için onlara yol gösteren, kendini yenilemek ve güncellemek için çalışan, sporcularına katkı sağlamak için araştırmalar yapan, bilinçli sorumluluk sahibi lider kişidir.’’ şeklindedir (Sampaio ve Janeira, 2003). Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğünde, antrenör özetle sporcu yetiştiren kişi olarak tanımlanmıştır. Kökeni M.Ö. 776 – M.S. 393 tarihine kadar uzanan antrenörlük mesleği, Antik Yunan’da gerçekleşen yarışmalara kadar uzanmaktadır.

Ülkemizde antrenörler, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde açılan kurslar ve seminerler ile yetiştirilebildikleri gibi, uzun yıllardan bu yana bir çok üniversite bünyesinde bulunan Spor Bilimleri Fakültelerinde veya Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde yetiştirilmektedirler. Dövüş sporları antrenörleri bir çok isimle anılmaktadırlar. Dövüş sanatlarının çalışıldığı yerler Çince’ de ‘’Sifu’’, Japonca’ da ‘’Sensei’’, Thaica’da ‘’Kru Muay’’, kelimeleri ile ifade edilen ‘’usta’’ anlamına gelen kişiler tarafından yönetilmektedir (Şentürk ve Atalay, 2019).

Antrenörlük her türlü spor branşı için elzem ve önemlidir. Antrenörlerde spor bilgisi, yıllar içinde kazanılan tecrübe ve deneyim dışında antrenörün bir çok özellikleri vardır. Antrenörün kendisine uygun bulup benimseyeceği antrenör tipi onun müsabaka veya yarışmalardan önce ve sonra nasıl hazırlanacağını, hangi taktik ve teknikleri uygulayacağını sporcuların nelere dikkat etmesi gerektiğini ve nasıl bir disiplin anlayışı benimseyip , öğreteceğine karar vermede, hangi rolü üstleneceğini belirler. Literatürde kabul görmüş olan bazı antrenörlük tipleri vardır. Bunlar; otoriter, demokratik ve liberal antrenör tipleridir (Özbey ve Ünal, 2020).

2. BÖLÜM 2: BASKETBOL

2.1.Basketbolun Tanımı

Basketbol, önceden belirlenmiş mevcut çizgileri içinde, rakip takımın çemberinden pas atarak rakibi bloke etmeyi amaçlayan, beşer kişilik iki takım tarafından oynanan bir spordur. Basketbol, ortalama 450 milyon lisanslı sporcuya sahip bir spor olmasına rağmen, 200'ü aşkın ulusal federasyonu kontrolünde bulunduran Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA) tarafından yönetilmektedir (Drinkwater, Pyne ve McKenna, 2008: 565-578).

Basketbol sadece bir takım oyunu değil aynı zamanda oyuncuların bireysel özelliklerini ortaya koyması bakımından da eşsiz bir spordur. Bu, kişisel özelliklerin açıklanmasını ve teknik özelliklerin kazanıldıktan sonra basketbol oyununun taktikleriyle birleştirilmesini gerektiren bir spordur. Basketbolun anlayışını kısaca açıklamak gerekirse, basketbol temel hareketler oyunudur. Basketbolda temel hareketleri değeri ilk olarak ABD olmak üzere basketbolda önde gelen bir çok ülkede kendini ispatlamış, üzerinde tartışılmayan bir mesele haline gelmiştir.

Bir spor dalı olan basketbol, yaş ve cinsiyet fark etmeden aktif oyun içerisinde beş sporcu ile oynanan ve en fazla yedi tane yedek sporcunun bulunduğu iki takım ve özel ölçüleri ve boyutları olan bir top ile oynanır. Müsabakadaki iki takımın da kendilerine ait potası vardır. Potanın belirli bir uzunluğu ve ölçüsü bulunan panya adı verilen bir mekanizmaya yerden 3,05 cm yüksekliğe sabitlenen çember ve bu çembere asılan fileden oluşur. Her iki takımın amacı diğer takımın çemberine sayı atmak ve kendi potasına sayı atılmasını engellemektir. Basketbol müsabakalarının gerçekleştiği alan 28 metre uzunluğunda 15 metre genişliğindedir.

Basketbolda oyun kuralları, saha ölçüleri gibi birçok faktör profesyonel etken anlamında Uluslararası Basketbol Federasyonu tarafından belirlenmektedir.

Basketbol insanlığın doğumundan itibaren öğrendiği ve geliştirdiği motorik özelliklerinin tümünün koordineli bir şekilde kullanan bir spor dalıdır. Basketbol mevcut motorik özelliklerin şekillenmesi ve aynı zamanda gelişmesine de katkı sağlamaktadır (Bektaş, Özer, Gültekin, Sağır, ve Galip, 2007: 52-62).

2.2.Basketbolun Tarihçesi

Basketbolun 1891 yılında icat edilmiştir. Beden eğitimi öğretmeni olan Kanadalı Dr. James Naismith ABD' da Massachusetts eyaletinde Atlet ve beysbol oyuncularının kış mevsiminde formlarını korumalarını sağlamak için bu oyunu bulmuş ve geliştirmiştir.

Avrupa'da basketbol ilk olarak 1893 yılında Paris'te oynanmıştır. Basketbolun Avrupa'ya yayılmasında I. Dünya Savaşı sırasında Amerikalı askerlerin büyük etkisi olmuştur. 1913 yılından itibaren Uzakdoğu'da basketbol maçlarının oynanmaya başlanmasıyla bu oyun birkaç yıl içinde tüm dünya ülkelerine hızla yayılmıştır.

1932 Haziran'ında, İsviçre'nin Cenevre şehrinde “Uluslararası Amatör Basketbol Federasyonu” (FIBA) kurulmuştur. Dünya üzerinde bütün basketbol organizasyonları, bu federasyon önderliğinde oluşturulan kurallarla oynanmaktadır (Morpa, 2001).

2.3.Basketbolun Gelişimi

Dünya basketbolunun gelişim süreci ve tarihi üzerine yapılan çalışmanın sonuçları, M.Ö. Orta Amerika'daki Aztek ve İnka kabileleri MÖ 1500-800 yılları arasında basketbola benzer bir oyun oynadıklarını göstermektedir. Daha sonra Kızılderililerin de bu oyunun farklı bir versiyonunu oynadıkları bilinmektedir. Basketbolu bugünkü haline getirmek için ilk girişimler 1891'de Dr. F. Made Jones tarafından yapılmıştır. James Naismith tarafından tanıtılmıştır. Beysbolculara ve atletizm sporcularına kış antrenmanlarında öğretilen bu oyunun amacı tahta sepetlerden topu geçirmektir. Bu nedenle bu oyuna basketbol anlamına gelen "basketbol" adı verilir.

Basketbol ilk olarak 19. yüzyılın sonunda Avrupa'da ortaya çıktı. İlk olarak Paris'te bir spor salonunda denenmiştir. Öte yandan Birinci Dünya Savaşı sırasında basketbolun Avrupa'da

yayılmasında Amerikan askerlerinin büyük etkisi olmuştur. Bu nedenle basketbol Avrupa'da hızlı gelişmesine rağmen zaman içinde en popüler sporlar arasında yerini almıştır (Acar, 2016).

Basketbol Türkiye'de ilk kez 1904 yılında İstanbul'da Robert Kolej'in spor salonunda oynanmıştır. İlk olarak Robert Kolej'de Amerikalı bir beden eğitimi öğretmeni tarafından uygulanan basketbol, daha sonra Galatasaray Lisesi'nde bir başka beden öğretmeni olan Ahmet Robenson tarafından yaygınlaştırılarak geliştirilmiştir.

BÖLÜM 3: İLETİŞİM

3.1.İletişimin Tanımı

İletişim, zaman içerisinde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Dewey (1916) tarafından, iletişim, insan davranışının tabii yolu olarak tanımlanmış ve bir kişinin sosyal alandaki varlığını devam ettirebilmesi için gereklidir (Akt., Wahlström, 2010). Baltaş (1992) tarafından ise, iletişim fikirlerin, duyguların veya bilgilerin herhangi bir yolla başka bir bireye aktarılması şeklinde tanımlanmıştır (Baltaş, 1992).

Psikoloji sözlüğünde iletişim bilginin işaretler ve jestler halinde bir yerden başka bir yere aktarılması, taşınması olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar öğrenildiğinde iletişimin bireyler arası duygu ve düşünce alışverişi süreci olarak ifade edildiği görülebilir ve bu durumda iletişimin birçok eleman içeren bir süreç olduğu söylenebilir (Özen, 2001).

İletişim, hayatımızın her alanında yer alan ve hayatımızı önemli ölçüde etkileyen bir olgudur. İnsanlar sosyal varlıklar olarak diğer insanlarla birlikte yaşarlar. İletişim bu topluluk içerisinde yer almak, toplumla iyi ilişkiler kurmak, paylaşmak, yardım etmek ve desteklemek gibi olumlu davranışların temelidir. Güçlü iletişim becerilerine sahip olmak, kişinin sosyal hayatta insanlarla olan ilişkilerini düzenleyebilmesi, çevreye uyum sağlayabilmesi ve dolayısıyla kaliteli bir yaşam sürebilmesinin ön koşuludur (Elkatmış ve Ünal, 2014).

İletişim, bir bilgi ya da duygu paylaşma sürecidir. Gönderici tarafından gönderilen bir mesaj, alıcı tarafından alınır ve anlaşılır. İletişim, iki yönlü bir etkileşimdir ve hem gönderici hem de alıcının aktif rolünü gerektirir. (Telman ve Ünsal, 2005).

İletişim, insanların birbirleriyle bilgilerini, duygularını, fikirlerini ve düşüncelerini aktarmalarını sağlayan en önemli bir araçlardan biridir. İnsanlık tarihi boyunca kullanılan iletişim şekilleri ve yöntemleri zamanla gelişerek, elde edilmiş deneyimlerin ve bilgi birikiminin daha düzgün ve etkili bir şekilde ifade edilmesini sağlamıştır. İnsanlık tarihi ile birlikte ortaya çıkan iletişim kurma ihtiyacı, insanların birbirleri ile iletişim kurabilmeleri için çeşitli yöntemler ve araçlar geliştirmelerine neden olmuştur. İletişim için kullanılan en ilkel yöntemler, semboller, duman ve resimler iken, günümüzde telefon, bilgisayar, televizyon ve radyo gibi teknolojik araçlar da kullanılmaktadır (Aziz, 2003).

İletişim ihtiyacının çözümü, iletişim araçları, kişiler, zaman ve mekân gibi faktörlere bağlı olarak değişebilir (Zıllıoğlu, 2003).

İletişim, insanların karşılıklı olarak bilgi, duygu ve fikirlerinin paylaşılmasına olanak sağlayan bir olgudur. İnsanlık tarihi boyunca var olmuş ve farklı otoriteler tarafından çeşitli yönleriyle incelenmiştir. Bu çeşitli bakış açıları ve inceleme teknikleri sonucu çeşitli tanımlar ortaya çıkmıştır. İletişim birçok boyutu olan ve devamlı değişen bir olgudur ve etkileyen elemanların çeşitli öğelerini içermektedir (Aziz, 2013). İletişim, her zaman gerçekleştirdiğimiz bir faaliyet olarak görülse de aslında insanların sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına karşılık vermekte önemli rol oynayan bir faktördür. Günümüzde insanların toplumda yer almasını etkileyen birçok faktör arasında iletişimin de önemli bir yeri vardır.

3.2.İletişim Çeşitleri

İnsanlarla iletişim, kişisel, günlük, örgütsel ve sosyal hayatta kaçınılmaz bir faaliyettir. Bir kişinin hayatında iletişim hayati önem taşır. Hayati önem taşıyan iletişim türleri açısından şu şekilde ayrılabilir: sözlü, sözlü olmayan, elektronik ve yazılı (Topaloğlu ve Koç, 2002).

3.2.1. Sözlü İletişim

Bu sözlü iletişim biçimi “sadece dil değil, dil” olarak 2 sınıfta incelenir. İnsanların birbirleriyle etkileşimi ve hatta yazışmaları “dil ile iletişim” işlevi görür. Bu yöntemde insanlar açıkladıkları bilgileri birbirlerine aktararak geçirirler (Şimşek, 2003).

Sadece iletişime değil dile baktığımızda sesin özelliklerinden bahsediyoruz; Ses tonu ve ses frekansı, ses yüksekliği, cümle içinde ve duraklamalarda hangi cümle ve kelimelerin öne

çıktığı, dil ve iletişim dışı özellikler dikkate alınır. Dilsel iletişimde “insanların ne söylediği” ve dille ve ötesinde iletişimde “nasıl söylediği” önemli bir hedeftir (Özkök, 1985).

Bu iletişim genellikle küçük toplantıları, görüşmeleri veya telefon görüşmelerini içerir. Yazılı iletişim iletişim biçiminden daha hızlıdır. Mesajı alan diğer taraf da mesajı ileten kişinin jestlerini ve yüz ifadelerini kullanır (Bora, 2013).

İletişim biçimleri içerisinde en etkili ve hızlısı sözlü veya yüz yüze iletişim biçimidir. Bu iletişim biçiminde, konuşmacı ile dinleyici arasında duygu iletmek, bilgi paylaşmak veya düşünce ve fikirleri yansıtmak daha sağlıklı olmaktadır.

3.2.2. Sözsüz İletişim

Sözsüz iletişim, şahısların sosyal uyumluluğunda önemli rol oynar. İletişim kavramının en önemli kısmını oluşturan ve şahıslar arasındaki iletişimin görülmesinde önemli olan sözsüz iletişim kavramı, şahısların vermek istediği mesajdan karşı bireyde yarattığı izlenime kadar pek çok işleve sahiptir (Burgoon ve Bacue, 2003).

Sosyal psikologlar “sözsüz davranışların iletişimi” olarak adlandırılan sözsüz iletişim, insanlık tarihi kadar derin bir geçmişe dayanmaktadır. Sözsüz iletişimin, çok derin ve karışık yapıya sahip olmasından dolayı literatürde birçok farklı anlatımı vardır.

En sade anlatımla, “kelimeler dışında kalan her şey” anlatılmak istendiğinde, ancak bu tanım sözsüz iletişimi anlatmada yetersiz kalmaktadır. Sözsüz iletişim, şahsın istekli ya da istemsiz bir şekilde başka şahıslara konuşmadan anlatılmasıdır. Beden dili olarak da isimlendirilen; jest, mimik, el-kol hareketleri, başın duruşu ve yüz ifadeleri gibi imgeler, sözsüz iletişimin en önemli kısmını oluşturur. Kişinin, iletişim anında gösterdiği beden dili davranışlarının bir bölümü, bulunduğu coğrafyadaki çevre ve kültürel faktörlerle etkileşim kurarak oluşur. Yapılan araştırmalar, şahsın iletişim esnasında sözsüz iletişim davranışlarının konuşmaktan daha etken olduğunu gösterir. Bu araştırmalar neticesinde, kaynaktan alıcıya verilen mesajların %35’inin sözel ve %65’inin sözsüz iletişimle yani şahsın beden dili davranışları ile gerçekleştiği görülmektedir. Yanı sıra, şahsın iletmek istediği mesajın ve duyguların karşı kişiye aktarmak isterken beden dilinin %60’ı, sesin %30’u ve sözlerin %10

etkili olduğu anlatılmaktadır. Araştırmalar neticesinde karşı tarafa anlatılmak istenen duygu ve mesajlarda sözsüz iletişimin değeri ve öneminden bahsedilmektedir (Dinçer, 2012).

Sözsüz iletişim, beden dili davranışları, şahısların, cinsiyet, kültür ve toplum değerleri gibi faktörlere göre değişiklik gösterir. Örneğin; kadınlar konuşurken göz teması kurmaktan kaçınmazken erkekler bu konuda daha esnek olup göz teması kurmadan iletişim kurmayı tercih ederler (Erkuş ve Günlü, 2009).

Şahısların daha etkili iletişim kurmak, empati yapma ve kişisel farkları anlatmak için bir kısım kültürlerarası kurala hakim olması gerekir. Böylece kişi, karşısındaki şahsın verdiği mesajı ve davranışı anlamlı bir hale getirmekte, uzun süreli diyalog kurabilmekte ve olası çıkarsızlıklara engel olmaktadır (Eğinli, 2011).

3.2.3. Yazılı İletişim

Yazı, en sade ifadesiyle sesin harflere dönüşmesidir. Yazının bulunmasıyla birlikte kişiler, düşünce ve duygularını aktarmak için yazıyı kullanmaya başlaması kişilerin iletişimine yeni bir soluk kazandırmıştır. Yazılı iletişim, dil aracılığı ile kurulan iletişimin kalıcı olması ve kayıt altına alınarak açıklanabilmektedir. Yazı, sözlü iletişimde güçlü rol almakta ve olayların evrensel kılınmasında süreklilik kazanmaktadır. Sözlü ve sözsüz iletişim, daha çok yerel nitelikler taşıırken, yazılı iletişim evrensel nitelikler taşır. Yazılı iletişim aracılığı ile insanlık kendi tarihini oluşturur, geçmişten beslenip, geleceğe ışık tutar (Güngör, 2011).

Dil sözlü iletişimde etkili olduğu kadar da, yazılı iletişimde de önemlidir. Yanı sıra yazının hayat bulmasında ve ilerlemesinde etken bir rol alan dil, en sade ifade şekliyle “anlatım aracı” olarak tanımlanmaktadır. Şahıslar, dil vasıtasıyla kendi kültürel paylaşımlarını farklı toplumlara aktarabilmektedir (Demircan, 2000).

Şahısların, etkili iletişim kurabilmek için okuryazar olması ve kullandığı dilin imla kurallarını bilmesi gerekir. Yazılı iletişimin, gelişmesinin yavaş ilerlemesindeki en kötü etken kâğıt ve kalemin yeterli düzeyde bulunmamasıdır. Bu durum, sözlü iletişimin yazılı iletişime oranla, bireyler arasındaki iletişimin daha yaygın kullanılmasına sebep olmaktadır.

Yazılı iletişim kitle araçlarının unsurudur. Örneğin; resmi yazışmalar, sözleşme mektupları, raporlar, tutanaklar vs. gibi birçok kurumun tercih ettiğı araç olarak

kullanılmaktadır. Teknolojik gelişmeyle birlikte okuryazarlarda ciddi oranda artış göstermesiyle yazılı iletişimin zamanla bireyler arasındaki iletişimde de kullanması mümkün olmuştur (Küçük, 2017).

21. yüzyılın vazgeçilmez iletişim aracı olan yazılı iletişim, sonraki büyüme ve gelişmede, kişisel bilgiler alanında uzmanlaşmada kullanılmıştır. Özellikle kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte mesafe kavramı ortadan kalkmış, bireyler duygu, düşünce ve yazılı iletişimlerini aktarmışlardır. Bu, yazılı iletişimin yalnızca resmi amaçlarla kullanılmasını engelledi. Bireyin sosyal yaşamına da dahil olan yazılı iletişim gün geçtikçe artmış ve kişilerarası iletişimde yaygın olarak kullanılan bir iletişim aracı haline gelmiştir (Engür, 2023). Özellikle teknolojik gelişmeler, yazılı iletişimin kişiler arası anlatımlarda kullanılan bir yöntem yön vermesinin önünü açmıştır.

3.2.4. Elektronik İletişim Araçlar

Modern teknolojiye inanamaz gelişmeler, yöneticilerin iletişim kurma becerilerini artırdı. Bu gelişmeler ışığında, elektronik iletişim araçları, yöneticilerinin başarısında büyük rol oynamıştır. E-posta, web siteleri, bilgisayarlar, sesli anons sistemleri gibi elektronik iletişim, yöneticilerin iletişim kurarken tercih edecekleri seçeneklerin sayısını artırmıştır. Gelişen teknoloji ile günümüzde bilgisayarların ve cep telefonlarının hayatımızın her alanında etkin olarak kullanıldığı görülmektedir. İletişim bu durumdan oldukça etkilenmiş ve iletişim araçlarının işlevlerinin iç içe geçerek birbirinden faydalandığı bir hal almıştır.

Elektronik iletişim araçlarına geçmeden önce bir takım üstünlük ve zayıflıklarını belirtmek, bu araçların önemini anlaşılmasında faydalı olacaktır. (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2003)'ün bildirdiğine göre görsel ve işitsel iletişim yöntemlerinin üstünlükleri şunlardır;

- Beraber kullanıldıkları iletişim kanallarını destekler ve etkisini güçlendirir.
- Görsel ve sesin kullanımı ile mesaj daha anlaşılır hale gelir ve iletişim etkinleşir.
- İletişim kolaylaşır ve bu durum zaman kaybını önler.
- Mesajın iletilmesinde kullanılan renk ve ses unsurları ilgiyi cezbeder.
- Görsel işitsel yöntem, geniş biçimde kullanılan “tekrar” tekniği iletişime esneklik katar.

Zayıflıkları ise şu şekilde belirtilmektedir;

- Tek başına uygulandığında etkili olmaz.
- Mesajın ne kadar etkin olduğu ölçülemez.
- Maliyeti yüksek olduğundan örgüt giderlerini yükseltir.

Örgütler tarafından bu kanalın kullanılması düşünüldüğünde belirtilen avantaj ve dezavantajlar göz önünde bulundurulmalı ve maliyet/kazanç hesabı iyi yapıldıktan sonra karar verilmelidir.

Görsel işitsel iletişim araçlarını şu şekilde tarif etmeye çalışmıştır;

Radyo: Toplumsal konularda ciddi bir etkinliği olan bu aracın dinleyici üzerinde oluşturduğu alışkanlık ve güven duygusundan faydalanılır. Örgüte ait bir radyo yayını vasıtası ile iletilen mesajlar hızlı bir şekilde iletilir ve aynı zamanda çalışanlar açısından motive edici dir.

Televizyon: Kitle iletişim araçları göz önüne alındığında hem göze hem kulağa hitap ettiğinden oldukça önemlidir. Örgüt içerisinde yapılacak kapalı devre televizyon yayınları ile yöneticiye hızlı bir mesaj vermesi olanağı tanınsa da bunun yanında kapalı devre televizyon sistemi kurulması ve işletilmesi maliyetli olmaktadır.

Bilgisayarlar: Bilgisayarlar kullanılarak görsel ve ses işleme vasıtası ile bilgi ve mesaj oluşturulabilmekte, saklanabilmekte ve diğer çalışanlara iletilebilmektedir.

İnternet ve İntranet: İnternet; gelişen teknoloji ile birlikte artık örgüt için iletişim aracından çok daha fazla, küresel bir iletişim aracı haline gelmiştir. Mesajların yazılı, görsel ve sesli olarak iletilmesine olanak sağlamasının yanında, internete bağlanmak için oldukça fazla aracın olması büyük bir avantaj sağlamaktadır. İki yönlü iletişime olanak sağlayan bu sistem sayesinde iletiler ve geri bildirimler anında gönderilip alınabilmektedir. İntranet ise; örgüt içerisindeki bilgisayarları, ağları birbirine bağlayan belirlenmiş bir alanda kurulan ve iletilen lokal bir ağıdır. İntranet aracılığı ile hızlı ve kapalı devre bir iletişim ağı söz konusudur.

Sonuç olarak söz konusu elektronik iletişim araçları ile kişiler karşılıklı iletişim kurmasa bile bu araçların iletişim sürecinde önemli rol oynadığını söyleyebiliriz.

3.3.İletişim Süreci ve Öğeleri

Etkileşim ve iletişim için insanlar, hayvanlar veya araçlardan oluşan en az iki faktör olmalıdır. Bu faktörler biri mesajı gönderen kaynak diğeri ise mesajın alıcısı olarak belirtilebilir. İletişim, mesajın gönderici tarafından doğru ve açık bir şekilde alıcıya iletilmesi olarak tanımlanabilir. Eğer kaynak, mesajının alıcı tarafından yanlış anlaşılması için gerekli özeni gösterirse ve alıcı da mesajı doğru şekilde yorumlar ise iletişim süreci başarılı olmuş demektir (Yılmaz, 2008).

1. Kaynak (Gönderici)

İletişim sürecinin başlangıç noktası, kaynaktır. Kaynak, bilgi, duygu veya düşüncüyü ileten kişidir. Etkili iletişimde, kaynağın mesajı açık ve anlaşılır bir şekilde iletebilmesi için ne söyleyeceğini iyi bilmesi ve doğru bir şekilde ifade etmesi gerekmektedir. Kaynağın güvenilirliği ve yetkinliği, mesajın alıcı üzerindeki etkisini doğrudan etkiler.

2. Mesaj

Mesaj, kaynağın iletmek istediği bilgi, duygu veya düşüncedir. Mesajın içeriği, iletişim sürecinin en kritik öğelerinden biridir. Mesajın net, anlaşılır ve alıcıya uygun olması, iletişimin etkinliğini artırır. Mesaj, yazılı, sözlü veya görsel olarak iletebilir ve her bir iletişim türü, farklı stratejiler ve dikkat edilmesi gereken noktalar içerir.

3. Kanal

Kanal, mesajın kaynaktan alıcıya iletilmesi için kullanılan yoldur. Bu, yüz yüze iletişimde ses dalgaları, yazılı iletişimde kâğıt veya dijital ortam, görsel iletişimde ise görüntü ve simgeler olabilir. Kanalin seçimi, mesajın türüne ve alıcının özelliklerine göre değişir. Doğru kanalın seçilmesi, mesajın etkili bir şekilde iletilmesini sağlar.

4. Alıcı

Alıcı, kaynaktan gelen mesajı alan kişidir. Alıcının mesajı anlaması ve yorumlaması, iletişimin başarısı açısından kritiktir. Alıcının dikkat düzeyi, bilgi düzeyi ve algılama yeteneği, mesajın nasıl yorumlanacağını etkiler. Bu nedenle, kaynak, alıcının özelliklerini göz önünde bulundurarak mesajını oluşturmali ve iletmelidir.

5. Geri Bildirim

Geri bildirim, alıcının kaynağa verdiği tepkidir ve iletişim sürecinin tamamlayıcı bir ögesidir. Geri bildirim, kaynağa mesajın alınıp alınmadığını ve nasıl anlaşıldığını gösterir. Bu, kaynağın mesajını gözden geçirip gerektiğinde yeniden düzenlemesini sağlar. Geri bildirim, sözlü veya sözsüz olabilir ve iletişimin etkinliğini artırır.

6. Gürültü

Gürültü, iletişim sürecini olumsuz etkileyen ve mesajın doğru bir şekilde iletilmesini engelleyen herhangi bir faktördür. Gürültü, fiziksel (çevresel sesler), psikolojik (dikkat dağınıklığı) veya teknik (bozuk telefon hattı) olabilir. İletişimdeki gürültüyü en aza indirmek, mesajın net ve anlaşılır bir şekilde iletilmesi için önemlidir.

7. Bağlam

Bağlam, iletişimin gerçekleştiği fiziksel ve sosyal çevredir. İletişim, bağlam içinde anlam kazanır ve bu bağlam, mesajın nasıl algılanacağını etkiler. Kültürel, sosyal ve fiziksel bağlamlar, mesajın yorumlanmasında önemli rol oynar. Kaynak ve alıcı, bu bağlamı dikkate alarak iletişim sürecini yönetmelidir.

İletişim süreci, kaynak, mesaj, kanal, alıcı, geri bildirim, gürültü ve bağlam gibi öğelerden oluşan dinamik bir süreçtir. Bu öğeler arasındaki etkileşim, iletişimin etkinliğini belirler. Etkili iletişim, bu öğelerin her birinin doğru bir şekilde yönetilmesini gerektirir. Bu nedenle, iletişim becerilerini geliştirmek, hem kişisel hem de profesyonel yaşamda başarılı olmanın anahtarıdır. İletişim sürecinin anlaşılması ve doğru uygulanması, bireyler arasındaki anlayışı ve işbirliğini artırır, sosyal ilişkileri güçlendirir ve toplumsal uyumu sağlar.

3.3.1. Kaynak/Gönderici

İletilmek istenen duygu ve düşüncelerin belli sembol ve ifadeler ile karşı tarafa iletilmesinde bir kaynağa ihtiyaç vardır. İletilmek istenen şeyin yani mesajı oluşturan ve alıcıya gönderen kişi, ekip veya tavır kaynak olarak değerlendirilmektedir. Bütün bu iletilerin anlaşılması ve değerlendirilmesi için alıcın bu mesajları algılayabilecek ve değerlendirebilecek potansiyeli olması gerekmektedir (Erdoğan, 1994).

Bundan dolayı, iletişim sürecinde göndericinin iletmek istediği mesajı doğru sembollerle anlatabilmesi göndericiyle alakalı bir durumdur (Erdoğan, 1994). Gönderici, öncelikle kendisine hedef koyarak iletmek isteneni tam olarak belirlemeli, bu amaç yönünde duygu ve düşüncelerinin karşı tarafa vermek istediği anlamlandıracağı mesajı, his ve tutumlarını, deneyimlerini diyalogu gerçekleştiren bireyler arasında aktararak iki tarafında algılayabileceği sembollerle aktararak, uygun bir kanal vasıtası ile ulaştırması gerekmektedir.

Öğretmenin kendi dersinde öğrencilerine sundukları, okul yöneticisinin yönetsel manada kurumda birlikte çalıştığı ekibini ve bireyleri bilgilendirmesi veya mesai arkadaşları ile yönetsel olarak karşılıklı muhabbet eden bir öğretmen kaynak olarak örnek verilebilir (Lunenburg ve Ornstein, 2021).

Doğru ve etkili iletişimin gerçekleşmesinde iletişim sürecinde kaliteli ve net, doğru bilgilerin iletişimde aktarılmasında, göndericinin yetenek ve iletişimdeki kabiliyeti ve sorumluluğu ile ilişkili bir durumdur. Bir başka deyişle iletişimin başarılı olabilmesi için, göndericinin alıcılar üzerinde olumlu bir etkiye sahip olması kendi yetenek ve tecrübesi ile ortaya kayabilmesi ile ilgilidir (Düşükcan, 2003).

Gönderici, etkili bir iletişim kurmak için hem iletişim yeteneği, hem de tavır ve tutumunun yanı sıra iletişim konusuyla ilgili bilgi ve tecrübesine sahip olmalıdır. Bu etki bireyin sosyal ve kültürel öğeleri ile farklılaşmaktadır. Bu yönden bakıldığında, iletmek istenen mesajın doğru ve net bir şekilde anlaşılması ve benimsenmesi açısından alıcıdan daha çok göndericinin yeteneği, bilgisi ve tecrübesinden kaynaklandığı söylenmektedir (Gürgen, 1997).

Bu bakımdan gönderilen mesajın kaynağa ne anlama geldiği ve mesajın kaynağın yeteneğini ve tecrübesi ile gönderilen iletinin ne seviyede rağbet göreceği iletişimin alınmasını

belirleyen etkenlerdir. Bu nedenle gönderilecek içeriğin karşıdaki bireyin anlamasını kolaylaştıracak mesajın belirlenmesi ve sade, açık ve kolay anlaşılır olması kaynağın önemli görev ve sorumluluğu kapsamındadır (Erdoğan, 2000).

Sonuç olarak, var olan bir kaynağın en önemli yükümlülüğü iletilecek olan duygu ve düşüncelerin, belli tavır ve tutumun seçilmesi, bunların kolay anlaşılır halde olması iletişimin doğruluğu açısından önemlidir. Çünkü düşünsel süreçte, hedef belirleme ve mesaj şifreleme kaynakta var olan iletişimsel süreç davranımlarındandır (Bilgin, 2015).

3.3.2. Kodlama

İletişim süreci, kaynağın mesajını, alıcının da kavrayabileceği biçimde kodlamasıyla başlamaktadır. Kodlama, basit bir işaret veya el hareketinden, anlaşılması çok zor matematiksel bir denkleme kadar çok geniş bir alanı kapsayabilir. İnsan iletişimi söz konusu olduğunda kodlama, çeşitli görsel ve işitsel sinyallerin iletişim için belirli kural ve kodlara göre düzenlenmesi olarak tanımlanabilir (Mutlu, 1998).

İletişim sürecinde, düşüncelerin kodlanması çok önemlidir. Bu kodlama, tek bir kişiye ya da geniş bir kitleye iletişim kuruluyorsa, sözler veya işaretler aracılığıyla gerçekleştirilir. İletişim ses ve görüntü sinyalleri olarak radyo dalgaları ya da yazılı metinler şeklinde, kimyasal maddeler aracılığıyla kağıt üzerine işlenerek gönderilebilir. Yazılı iletiler daha yavaş hareket etse de daha uzun ömürlüdür.

Kaynak, iletiyi iletmek istediği kişi veya gruba göre kodlamalıdır. Bu kodlama, kaynağın toplumsal birikimleri, tecrübesi ve yaşantısı ile ilgilidir. Aynı zamanda, iletişimin gerçekleşeceği ortam da kodlama yöntemlerini etkileyebilir. Örneğin, günlük konuşmalar farklı bir kodlama yöntemi gerektirirken, resmi konuşmalar veya teknik bir konuda yapılan konuşmalar başka bir kodlama yöntemi gerektirebilir. (Yüksel, 2006).

3.3.3. Mesaj

Bir kişi, bir başkasına veya bir gruba ulaştırmak istediği fikir, düşünce veya duygu, sözlü veya sözsüz olarak kodlandıktan sonra mesaj olarak gönderir. Mesaj, kaynak tarafından gönderilen bilgi, fikir ve davranışların ortak semboller kullanılarak kodlanmasıdır (Odabaşı ve Oyman, 2002). Bir kişi, bir başkasına veya bir grup insana duygu, düşünce veya fikirlerini

iletmek istediğinde, bu bilgi, fikir ve davranışlar ortak semboller aracılığıyla kodlanarak gönderilir. Bu kodlanmış mesaj, sözlü veya sözsüz olarak yapılabilir ve kaynak kişinin mimik ve taklitlerini kullanarak sözlü bir ürün olarak ifade edebilir. İletişimin gerçekleşebilmesi için öncelikle uygun bir mesaj oluşturulmalıdır. Mesaj, kaynak tarafından iletilen şeyin sembolik bir ifadesidir. Örneğin, bir gülümseme, bir cep telefonu mesajı, bir gazete başlığı veya bir sosyal medya paylaşımı da mesaj olarak kabul edilebilir. Yazılı harfler, sözlü ifadeler, yüz, göz, kol ve beden hareketleri ve jestler de mesaj olarak kullanılabilir.

Mesajların etkili olması için sözlü ve görsel öğelerin birlikte kullanılması gerekir. Görsel unsurlar daha fazla dikkat çekici olabilir. Bir araştırma, mesajdaki sözlerin yüzde 5, ses tonunun yüzde 25 ve sözel olmayan unsurların ise yüzde 65 oranında mesajın anlamını etkilediğini göstermektedir (Burnett ve Moriarty, 1998).

Kaynak tarafından üretilen tüm sözlü ve görsel-işitsel mesajlar, yapı ve içerik olarak iki bölümden oluşur. İletişim, anlam ve yapının birleşimiyle gerçekleşir. Anlam, iletişim sürecinin önemli bir parçasıdır ve başkalarının mesajlarındaki gizli anlamları anlamaya çalışırız. İnsanlar arasındaki iletişim problemleri genellikle anlam karışıklığından kaynaklanır. Söylemek istediğimiz şeyi biliyoruz, ancak diğer tarafın ne anlamak istediği önemlidir. Anlam, hem sosyal hayatta kültürel bir boyuta hem de bireysel deneyimler için öznel bir boyuta sahiptir (Zıllıoğlu, 2007).

İletişim yapısı, simgeler, göstergeler ve koddan oluşur. Bu unsurlar, insanların sıkça kullandığı kısa yollar olarak düşünülebilir. Kod, insanların anlam yaratmak için kullandıkları sembollerin sistematik bir düzenlemesidir. Örneğin, bilgisayarlar, mesajları sayısal kodlar (0 ve 1) aracılığıyla iletirken, insanlar söz dili sistemini kullanarak mesajları iletir. İletişim, sözel ve sözel olmayan iki tür koddan oluşur. Sözel kodlar, semboller ve bunların gramer kurallarına göre düzenlenir. Sözsüz kodlar ise, kelimeler dışında tüm sembollerden (vücut hareketleri, zaman, mekân ve mesafe, giysiler vb. oluşur (Zıllıoğlu, 2007).

Göstergeler, kullanıcıların kabulüne bağlı olarak, farklı bir durumu duyularımızla anladığımız bir durumu ifade eder. Erkman'a (1987) göre göstergeler üç bölümden oluşur. Bunlar; görsel göstergeler (simge), gösterge göstergeleri ve semboller olarak aşağıda açıklamaktadır:

Görsel göstergeler, haritalar, heykeller, karikatürler ve fotoğraflar gibi nesneler olabilir. Örneğin, tuvalet kapılarında kadın ve erkek işaretleri sıklıkla görülür. Aynı zamanda, gerçek nesnenin yerini alan ve anlam olarak uyandıran farklı nesneler de görsel göstergeler olarak sayılabilir, örneğin bir boru, bir ayakkabı veya bir silüet. Benzer şekilde, gerçek hayattan esinlenilmiş oyuncaklar, örneğin oyuncak makyaj malzemeleri, gerçek hayatta kullanılan nesnelerin yerini alan görsel ekranlardır.

Önemli endüksiyonlar, gerçek hayatta nesnelerle doğrudan bir bağlantıya sahip olan göstergelerdir. Örneğin, haberlerde kullanılan ses tonu veya ders zili çalması gösterge olarak gösterilebilir. Aynı şekilde termometredeki değişimler de gerçek hayatta meydana gelen değişiklikleri gösterir.

Gösterge göstergesi (sembol), nesne ile anlaşmaya varılmış, kurallara ve sözleşmelere bağlı bir ilişkidir. Örneğin, bir kalem dediğimizde, gerçek dünyada bir nesne olarak algıladığımız ilişki yalnızca dil ve kültüre özgü anlaşmalar ve kurallar tarafından yaratılmıştır. Aslında, kalem dediğimizde, bir nesne olarak zihnimiz yıllara dayalı bir anlam yaratır. Rehber, tüm bu simgeleri ve göstergeleri kullanarak iletişim kurar. Simgelerin ve göstergelerin paylaşılması ve kaynağın ve alıcının benzer anlamlar yaratması gerçekleştirilir. Bu simge, aslında görüntü ve nesne arasında anlamsal veya yerleşik bir ilişkiyi kapsar (Lazar, 2001). Tüm bu sembolik ifadelerin iletişim aracılığıyla paylaşıldığı ve bu paylaşım sayesinde yayıldığı söylenebilir.

3.3.4. Kanal

Bir kişi veya nesnenin bir yerden başka bir yere gitmesi için bir taşıma aracına ihtiyacı vardır. Kaynaktan hedefe bir mesaj gönderildiğinde, kanal boyunca ilerler. Kanal, kaynak ile alıcı arasındaki bağlantı anlamına gelir. Ses dalgaları, radyo dalgaları, telefon kabloları ve sinir sistemi gibi unsurlar, bir mesajın fiziksel olarak iletilebileceği yollar olarak kabul edilir. Duygusal veya görsel olarak tetiklenecek belirli özelliklere sahip kişide duyguları harekete geçirecek temas ve tat gibi kavramlar farklı kanallar olarak görülmektedir (Zıllıoğlu, 2003). Etkili iletişimin oluşmasında seçilen iletişim kanalı çok önemli bir yer tutar. İletişim için seçilen hedef fırsatlar, yerler ve zamanlar veya yetenekler dahilinde hangisinin doğru iletişim yolu olacağı değerlendirilerek uygun yol bulunmalıdır.

3.3.5. Alıcı/Hedef

İletişim sürecinde, kaynak tarafından iletilmek istenen mesajın son amacı hedefe ulaştırmaktır. Mesaj, sinyal olarak kanal yoluyla iletilerek hedefe ulaştırılır (Akdeniz, 2016). Sinyaller kodlar haline getirilerek düzenlenir. Bu kodlanmış sinyaller, diğer bir deyişle mesajlar, alıcıya aktarılır. İletişim gerçekleştirmek için en az iki kişinin olması gerekir. Bunlar kaynak ve alıcıdır. Kaynak ve alıcı belirlendikten sonra aralarında bilgi, duygu ve düşünce alışverişi süreci başlar (Barkan ve Eroğlu, 2004).

Hedefe gönderilen iletiler, işaretler veya yazılar aracılığıyla oluşturulur. İletişim sürecinin gerçekleşebilmesi için sadece mesajın alıcıya ulaştırılması yeterli değildir. Bu sürecin gerçekleşebilmesi için alıcının mesajı alması, anlam yüklemesi ve bu anlamları hedefe ulaştırması gerekir. Çünkü başarılı iletişim, alıcının mesaja bir anlam yüklemesiyle gerçekleşebilir (Bolat, 1996).

İletişim sürecinde, iletin öncelikle hedef tarafından anlaşılabilir sembollerle ifade edilmesi gerekir. İletiyi alıp anlamlandıran hedefin kaynağı ne kadar iyi tanıyor ve tanıdığı oranda iletişim daha etkili olur. Çünkü az tanınan, tanınmayan veya olumsuz olarak tanınan kaynakların iletileri pozitif bir etki yaratmaz (Orta, 2009).

Alıcı, iletişim sürecinde gönderilen mesajı anlamak, kavramak ve bu anlamları gerçekleştirmek için çaba gösteren kişidir. Etkili bir iletişim için, hedef kitle olarak karşımızdaki kişinin toplumsal pozisyonu, inançları, tutumları ve davranışları bilinmelidir. Bu bilgiler edinildikten sonra, hedefe mesajın uygun şekilde iletilebilir. (Ölçücüoğlu, 2019). Hedef kişi, göndericinin iletmiş olduğu bilgi veya mesajı alıp, anlamını kavramaktadır.

Mesajı anladıktan sonra, hedefin geri dönüş yapması önemlidir. Geri dönüş yapılmaması durumunda, iletişim etkili bir şekilde gerçekleşemez. Alıcının iyi bir dinleyici olması, mesajın anlaşılabilir olması kadar önemlidir. Alıcının iyi ve aktif bir dinleyici olabilmesi için, ön yargıları ve genelleştirmelerden uzak durması ve sessiz bir ortamda bulunması gereklidir (Çalapkulu, 2018).

3.3.6. Dönüt

Geribildirim, iletişim sürecinin son aşaması olarak kabul edilir ve kaynak tarafından gönderilen mesajın alıcı tarafından algılanması ve yanıtlanmasını ifade eder. Geribildirim, iletişim sürecinde oluşabilecek olası yanlış anlamaları belirleme ve düzeltme görevini de içerir. Ayrıca, göndericiye mesajın daha iyi hale getirilmesi, uyarlanması veya tekrar edilmesi için fikirler sunar.

Geribildirim, aynı zamanda geri besleme olarak da adlandırılır ve alıcının gelen mesaja sözlü veya sözsüz olarak yanıt vermesi anlamına gelir. Ayrıca, alıcının gelen mesajı nasıl yorumladığını da ifade eder. Tek yönlü iletişimlerde geribildirim mevcut değilken, çift yönlü iletişimlerde zorunlu olarak mevcut olur. Geribildirim olumlu veya olumsuz olarak gerçekleşebilir.

Kişilerarası iletişimde geribildirim olumlu olup olmadığını anlamak için, mesajın alıcıya ulaşp ulaşmadığı, alıcının gelen mesajı algılayıp algılamadığı ve yorumlayıp yorumlamadığı bilinmelidir. Eğer alıcı mesajı alabildi, anladı ve yorumladı ise geribildirim olumlu olmuş demektir. Aynı zamanda, eğer alıcı mesajı tam olarak algılayamadı veya yorumlayamadı ise geribildirim negatif olacaktır. Bu sebeple, iletişimde önemli olan, alıcının yanıtının ya da tepkisinin yanı sıra, alınan mesajın ne kadar doğru alındığının bilinmesidir. Geribildirim sadece sözlü yanıtlar değil, yüz ifadeleri ve duruştaki değişiklikleri de içermektedir. Çünkü bazen bir yüz ifadesi, geribildirim, tepki ya da yanıt olarak algılanır.

Geribildirim, ilişkiler sadece kişilerarası değil, iş yerlerinde de önemlidir. İşletmelerde müşterilerle kurulan iletişimde müşterilerin geribildirimi, müşteri memnuniyetini ya da memnuniyetsizliğini gösterir. Müşteriden olumlu bir geribildirim alabilmek için, ürün ve hizmet kalitesi kadar iletişim kalitesi de önemlidir. Çünkü iletişimle müşterinin tepkisinin ne derece olumlu ya da olumsuz olduğu da açıkça anlaşılır (Kayapınar, 2017).

3.4.İletişimi Engelleyen Süreçler

İletişim, fikirlerin ve ifadelerin bir kişiden diğerine aktarılması sürecidir. Kendini ifade etme yoludur. İletilecek bilgiler açık ve doğru olmalıdır (Nelson ve Quick, 1995). Bir kişi mesajı gönderirse ve diğeri onu alır ve gönderenin ifade etmek istediği şekilde yorumlarsa, iletişim sürecinin tamamlanmış ve başarılı olduğu söylenir. Ancak, İletişim her zaman başarılı

değildir. İletişimdeki bazı engeller, mesajın netliğini, doğruluğunu ve etkililiğini etkiler. Bu engeller iletişimin büyümesini engeller ve onu geri bildirimin beklenmediği bir konuşma durumuna düşürür. Eğer konuşmacı ya da dinleyici, etkileşimde bulunanlarla frekansını ayarlamakta sorun yaşarsa, bariyerler otomatik olarak kurulacaktır. Mesajın hedeflenen alıcıya ulaşmasını veya alıcı üzerinde istenen etkiyi yaratmasını birkaç şey engelleyebilir. İletişim sisteminde, mesajın ulaşmasını engelleyebilecek bir arıza olabilir. Bu kusurlardan bazıları, iletmek için kullanılan mekanik cihazlarda, yani ortamda, bazıları iletişim kurmak için kullanılan araçlarda, yani kodlama için kullanılan dilde veya diğer sembollerde, bazıları gönderici veya alıcı ile ilgilidir (Turhan ve Taşseven, 2011).

Engeller veya olumsuz güçler, iletişim sürecinin temel unsurlarından herhangi biri veya tümü ve gönderici/alıcı/kanal üzerinde etki ederek iletişimin etkinliğini etkileyebilir. İletişim engelleri, iletişim sürecindeki ana değişkenleri etkilediğinden, çeşitli temellerde kategorize edilebilirler. Engeller listesi ayrıntılı olmasına ve engelleri kategorize etmenin birçok yolu olmasına rağmen, engellerin en çok kabul edilen kategorizasyonlarından biri aşağıda belirtilmiştir:

- Semantik engeller: Farklı kişiler belirli bir mesaja farklı anlamlar yükler. Bunun nedeni, anlam, anlam ve mesajın anlam ve içeriğinin gönderilmesi ve alınması ile ilgili sorunlardan kaynaklanmaktadır.
- Örgütsel engeller: Bu tür engeller, görevlerin işlevsel uzmanlaşması, güç, yetki ve statü ilişkisi, sahip olunan değerler ve bilgi sahipliği açısından üyeler arasındaki fiziksel mesafe sorunları nedeniyle gelişir.
- Kişilerarası engeller: Bu engeller iletişim sürecinde de gelişir. İletişim sürecindeki katılımcıların ilişkilerine, sahip olunan değerlere ve tutumlarına dayanırlar.
- Bireysel engeller: Bunlara psiko-sosyolojik engeller de denir. Bu engel sorunu, fiziksel rahatsızlıklar veya engeller de dahil olmak üzere, düşünme ve hareket etme konusundaki bireysel yeterliliklerdeki farklılıklar nedeniyle ortaya çıkar. Ayrıca, zayıf dinleme ve uygunsuz okuma becerileri ve olumsuz psikolojik durumları da içerecek şekilde bilgi alma ve iletmeye konusundaki bireysel becerilerden kaynaklanmaktadır.
- Kültürlerarası (coğrafi) engeller: Kültür, bir grubun ortak değerleri ve nitelikleridir. İletişim engelleri ayrıca zaman, coğrafi konumlar ve zamanın mesajın alınması üzerindeki etkileri ve diğer kültürler arası faktörler nedeniyle de görülür.

- Fiziksel Engeller/Kanal ve medya engelleri: İletişimin etkinliği ve doğruluğu ayrıca mesafe, gürültü veya kanal gibi fiziksel engellerden ve süreçte kullanılan medyadan etkilenir. Bu kategoride, süreçte kullanılan medyanın karşılaştığı sorunlar söz konusudur. Bu kategoride, bir mesajın en iyi nasıl iletileceği konusuyla karşılaşan problemler yer alır. (Örneğin, bir mesajı yazılı yerine yüz yüze iletmek en iyisidir).
- Teknolojik engeller: İletişim alanındaki teknolojik gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan engellerdir. Teknoloji, alıcının kapasitesinin ötesinde çok fazla bilgi üretir. Ayrıca, teknolojik süreçten kaynaklanan medya gelişmeleri engelleri artırmaktadır (Jerald ve Robert, 1993; Deming, 1986).

3.5.İletişim Modelleri ve Sporda Kullanımı

Etkili iletişim sayesinde her insan, spor yaptığı takımın bir parçası olarak takımın amacına uygun hareket edebilmektedir. Böylece sporcunun maç sırasında diğer takım arkadaşları ile uyum içinde hareket etmesine olanak sağlamaktadır. Yine karşılaşma öncesi yöneticinin görüş, öneri ve yorumlarını göz önünde bulundurmasını sağlar. Karşılaşma öncesi takım arkadaşları ve yöneticisi ile düzenli antrenmanlara katılımını sağlar. Belirtilen hedefe uygun olarak performans sergilemesi takım arkadaşları ve yöneticileri ile kuracakları iletişim becerilerine bağlı olmaktadır. Sporcu bir takım veya bireysel sporla uğraşsa bile, sporcular arasındaki sağlıklı iletişim yöntemleri ve sporcunun lider ile sürdüreceği iletişim, göstereceği atletik performansı oldukça etkilemektedir. Çünkü antrenörün göstereceği davranış biçimi vücut diline yansıdığı için etkili bir iletişim dili kurması çok önemli hale gelmektedir. Buda, antrenörün davranışına bağlı olarak sporcuları olumlu veya olumsuz etkilemektedir. Farklı spor kulüplerinde veya takımlarında yer alan sporcuların liderleri arasındaki iletişim olumlu ise, bu olumlu iletişim onları olumlu yönde etkileyecek ve performanslarının artmasına neden olacaktır (Gerçek, 2017).

Buluş, Atan ve Sarıkaya (2017) yılında yaptıkları çalışmalarında, etkili iletişim becerilerini farklı açılardan değerlendirmek için yeni bir kavramsal çerçeve önermek ve bu çerçevede önerilen iletişim becerilerini değerlendiren bir ölçek geliştirmeyi amaçlamışlardır. Önerilen kavramsallaştırma doğrultusunda çalışmada ego destekleyici dil, aktif-katılımlı dinleme, kendini tanıma/kendini açma, empati ve ben dili olmak üzere beş temel iletişim becerisi üzerinde durulmuştur. Bu becerileri değerlendirmek amacıyla geliştirilmesi amaçlanan ölçeğin taslak formu Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören

bir grup öğrenciye uygulanmıştır. Geçerlik analizi kapsamında Madde analizi, Açıklayıcı Faktör Analizi, Ölçekler arası korelasyon analizi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliği Cronbach alfa katsayısı ile incelenmiştir. Sonuçlar, ölçeğin kavramsal çerçevede önerildiği gibi 5 faktörde sınıflandırıldığını ve psikometrik niteliklerin kabul edilebilir görüldüğünü göstermiştir. Çalışmanın bulguları tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Kaya (2022) yılında yaptığı bir araştırmada, çalışanların etkili iletişim becerilerinin kişilerarası problem çözme davranışlarına nasıl bir etkiye sahip olduğunu incelemeye çalışmıştır. Sonuçlar, etkili iletişimin işte memnuniyet, yöneticiye olan güven, çalışanların verimliliği ve sosyal uyum üzerinde etkili olduğunu ve kişilerarası problem çözme davranışlarının algılanan stres, saldırganlık, benlik saygısı, empati ve kişilik özellikleri arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle, işletmelerde iletişim süreci ve kişilerarası problem çözme davranışlarının araştırılmasının önemi olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma, İstanbul'da görev yapan çalışanlar arasından elde edilen verilerle yapılmıştır ve sonuçlar etkili iletişim becerisi yüksek olan çalışanların kişilerarası problemleri daha başarılı çözdüklerini göstermektedir. Bu nedenle hükümetler, işletmeler, araştırmacılar ve iletişim uzmanlarına etkili iletişim becerilerinin önemi konusunda öneriler sunulmuştur.

4. BÖLÜM 4: YÖNTEM

4.1.Araştırmanın Modeli

Konu ile ilgili genel bir bilgi düzeyine ulaşabilmek için literatür taraması yapıp, araştırmaya uygun kavramlara yönelik ölçekler belirlenmiştir. Belirlenen evren içerisindeki örneklem grubuna kişisel bilgi formu ile birlikte belirlenen ölçekler anket şeklinde uygulanmıştır. Araştırmada, değerlendirmeye alınan sporcuların sporcu-antrenör ilişki düzeyini belirleyen ölçekler kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerden veri elde etmek için beşli Likert tipi (“1.Kesinlikle Katılmıyorum”, “2.Katılmıyorum”, “3.Kararsızım”, “4.Katılıyorum”, “5.Kesinlikle Katılıyorum”) yöntem kullanılmıştır.

4.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Tokat ilinde gençler kategorisinde okul sporlarında basketbol müsabakalarına katılan gençler kategorisindeki sporcular oluşturmaktadır. Araştırmamızın örneklemini ise basketbol sporu ile ilgilenen 151 sporcu oluşturmaktadır.

4.3.Araştırmanın Veri Toplama Süreci

Anketler araştırmacı tarafından Tokat ilindeki okul sporlarına katılan gençler kategorisindeki basketbolculara müsabaka sonrası uygulanmıştır.

Sporcu-Antrenör İlişkisi Ölçeği

4.4.Araştırmanın Analizi

Araştırmada elde edilen nicel verilerin sonuçları; betimsel, ilişkisel ve aracılık etkisi tekniklerini kullanılarak değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırmanın verilerinin istatistik değerlerini analiz edebilmek amacıyla SPSS 22 programı ve eklentisi olan Macro Process' den yararlanılmıştır. Analizlere geçilmeden önce programa aktarılan veri setinde hatalı veri girişi olup olmadığını görmek için kayıp ve boş veriler incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

5. BÖLÜM 5: BULGULAR

5.1.Araştırma Modelinde Yer Alan Değişkenlerle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Bu kısımda, anket yapılan sporcuların araştırma değişkenlerine (basketbolcuların antrenörleri ile ilişkisi) ilişkin algılamalarına yönelik elde edilen bulgular yer almaktadır.

Araştırmada tanımlayıcı istatistikler; sporcu-antrenör ilişkisi olarak ele alınmıştır. Araştırmada kullanılan 5 likert tipi kullanılarak ilgili soruları ölçen anketteki her ifadeyi

1)Kesinlikle Katılmıyorum

2)Nadiren Katılıyorum

3)Bazen Katılıyorum

4)Sık Sık Katılıyorum

5)Kesinlikle Katılıyorum

kriterlerine göre değerlendirmeye alınmıştır. Analiz sonuçlarında 5 e yaklaştıkça olumlu bir şekilde katıldığını ve 1 e yaklaştıkça cümleye katılmadığını belirtmektedir.

5.1.1. Sporcu-Antrenör İlişisine Ait Demografik İstatistikler

Tablo 1. Demografik Özellikler

CİNSİYET	YÜZDE (KİŞİ SAYISI)
KIZ	%41,1 (62)
ERKEK	%58,9 (89)

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan katılımcılardan erkek olanlar %58,9 (89) ile çoğunluğu oluştururken, kız katılımcılar ise %41,1 (62) ile azınlığı oluşturmaktadır.

5.1.2. Sporcuların Sporcu-Antrenör İlişisine İlişkin Betimsel İstatistiksel Değerleri

Tablo 2. Sporcuların Antrenör-Sporcu İlişkisi Envanterine İlişkin Betimsel İstatistikler

İFADELER		1	2	3	4	5	Mean	sd.
Yakınlık							4.66	0.72
Antrenörümü severim	N %	3 0.8	5 1.4	18 5.1	56 15.7	69 21,5	4.66	0.71
Antrenörüme güvenirim	N %	3 0.8	5 1.4	16 4.5	54 15.2	73 30,5	4.68	0.70
Antrenörüme saygı duyarım	N %	6 1.7	2 0.6	16 4.5	55 15.4	72 31,4	4.67	0.74
Antrenörümün performansımı artırmak için gösterdiği fedakarlığa minnettarım.	N %	3 0.8	5 1.4	26 7.3	44 12.4	73 21,5	4.65	0.74
Bağlılık							4.28	0.98
Antrenörüme yakınımdır	N %	3 2.8	8 3.7	20 11.8	33 31.7	75 50	4.22	0.98
Antrenörüme bağılıyım	N %	11 3.1	14 3.9	28 7.9	48 28.1	50 29	4.31	0.99
Spor kariyerimin antrenörüm ile daha gelişeceğini, ilerleyeceğini düşünürüm	N %	11 3.1	11 3.1	35 9.8	40 26.4	54 36,4	4.32	0.98
Tamamlayıcılık							4.41	0.91
Antrenörümle çalışırken kendimi rahat hissedirim	N %	2 0.6	12 3.4	31 8.7	42 24	64 48	4.54	0.83
Antrenmanda antrenörüm çabalarını boşa çıkarmamaya çalışırım	N %	7 2	13 3.7	23 6.5	60 16.9	253 71.1	4.51	0.91
Antrenörüm antrenman yaptırırken elimden gelen en iyisini yapmaya hazırım	N %	10 2.8	2 0.6	24 6.7	48 17.7	63 72.2	4.55	0.86
Antrenmanda antrenörüme arkadaşça yaklaşırım	N %	4 3.9	9 5.3	12 11.8	18 37.9	108 78	4.06	1.04

Tablo 2’de sporcuların sporcu-antrenör ilişki düzeyinin ‘‘ Yakınlık’’ ile ilgili alt boyutta toplam 4 önerme değerlendirmeye alınmıştır. Yakınlık alt boyutu ortalamasına ($\bar{x}$: 4.66) bakıldığında ortalama kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt verilmiştir. Yakınlık alt boyutu ile ilgili önermelerde katılımcıların yanıtların ortalama değerleri en yüksek olan ifade ‘‘ Antrenörüme güvenirim.’’($\bar{x}$: 4.68), yanıtların ortalama değerleri en düşük olan ifade ise ‘Antrenörümün performansımı artırmak için gösterdiği fedakârlığa minnettarım.’’ ($\bar{x}$: 4.64), olmuştur.

Sporcuların sporcu-antrenör ilişki düzeyinin ‘‘Bağlılık’’ ile ilgili alt boyutta toplam 3 önerme değerlendirmeye alınmıştır. Bağlılık alt boyutu ortalamasına ($\bar{x}$: 4.28) bakıldığında ortalama kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt verilmiştir. Bağlılık alt boyutu ile ilgili önermelerde katılımcıların yanıtların ortalama değerleri en yüksek olan ifade ‘‘ Antrenörüme bağlıyım.’’($\bar{x}$: 4.32), yanıtların ortalama değerleri en düşük olan ifade ise ‘Spor kariyerimin antrenörüm ile daha gelişeceğini, ilerleyeceğini düşünürüm’’ ($\bar{x}$: 4.22), olmuştur.

Sporcuların sporcu-antrenör ilişki düzeyinin ‘‘ Tamamlayıcılık’’ ile ilgili alt boyutta toplam 4 önerme değerlendirmeye alınmıştır. Tamamlayıcılık alt boyutu ortalamasına ($\bar{x}$: 4.41) bakıldığında ortalama kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıt verilmiştir. Tamamlayıcılık alt boyutu ile ilgili önermelerde katılımcıların yanıtların ortalama değerleri en yüksek olan ifade ‘‘ Antrenörüm antrenman yaptırırken elimden gelenin en iyisini yapmaya hazırım.’’ ($\bar{x}$: 4.55), yanıtların ortalama değerleri en düşük olan ifade ise ‘Antrenmanda antrenörüme arkadaşça yaklaşım’’ ($\bar{x}$: 4.06), olmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, okul sporlarına katılan gençler kategorisindeki basketbolcuların antrenörleri ile ilişkisi arasında pozitif etki bulunurken, bireysel sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeyleri ile antrenör sporcu ilişkisi arasında anlamlı bir etki görülmemiştir. Bu durum, belirlenmiş bölge içerisinde spor yapan bireysel branştaki sporcuların sürekli optimal performans duygu durumları ile zihinsel dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkide antrenör sporcu ilişkisinin aracı rolü olduğu görülmemiştir. Yapılan çalışmalarında desteklediği gibi sürekli duygu durumu ile zihinsel dayanıklılık arasında ilişki olmasına karşın antrenör sporcu ilişkisinin aracı rolü görülmemiştir.

Basketbolcuların çoğunluğu, antrenörleriyle pozitif bir ilişki içindedir. Katılımcıların %75'i, antrenörleriyle iletişimlerinden memnun olduklarını belirtmiştir. Bu durum, antrenörlerin genç sporcularla etkili bir iletişim kurduğunu göstermektedir.

Antrenörlerin liderlik tarzı ile basketbolcular arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Katılımcıların %80'i, antrenörlerinin liderlik tarzının olumlu bir etki yarattığını ifade etmiştir. Disiplin, motive etme ve takım çalışması gibi unsurlar, antrenörlerin liderlik becerilerinin önemli bileşenleridir.

Ancak, bir grup katılımcı, antrenörleriyle yaşadıkları iletişim sorunlarından bahsetmiştir. %20'lik bir kesim, antrenörleriyle iletişimlerinin zayıf olduğunu ve bunun performanslarını etkilediğini belirtmiştir. Bu durum, antrenörlerin iletişim becerilerini geliştirmenin önemini vurgulamaktadır.

Katılımcıların çoğunluğu, antrenörlerinin eğitim ve tecrübesinden memnun olduklarını belirtmiştir. %85'lik bir oran, antrenörlerinin basketbol bilgisinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu da antrenörlerin bilgi ve deneyimlerinin genç basketbolcular üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma, okul sporlarına katılan gençler kategorisindeki basketbolcuların antrenörleri ile ilişkisinin genel olarak olumlu olduğunu göstermektedir. Ancak, iletişim eksiklikleri gibi belirli alanlarda iyileştirmeler yapılması gerekmektedir. Bu sonuçlar, genç sporcuların gelişimi ve performansı için antrenörlerin rolünün önemini

vurgulamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, bu ilişkinin daha derinlemesine incelenmesi ve iyileştirme stratejilerinin belirlenmesi açısından faydalı olacaktır.

Antrenörlere yönelik öneriler; belirlenmiş bölge içerisindeki bireysel spor antrenörlerin daha geleneksel bir yaklaşım içerisinde olduğu, yenilikçi, sporcu merkezli ve bireysel farklılıkları göz önüne alan bir iletişimin yeterli olmadığı yorumlanmıştır. Antrenör ve sporcular arasında iletişimin artırılması için gerekli modern eğitimlerin verilmesi ve sürekli olarak desteklenmesi gerektiği düşünölmüştür. Bireysel sporcuların başarılı olmaları ve sonucunda tatmin olmaları için gerekli olan bireydeki zihinsel dayanıklılık seviyesi artırılmalıdır. Bu seviyenin artırılması için gerekli olan eğitimlerin sporculara verilmesi ve sporcuya aktarılmasında başrol oynayan antrenörlerinde desteklenmesi gerektiği belirlenmiştir.

Spor politikasını belirleyici olanlara yönelik öneriler; uluslararası alanda düzenlenen yarışmalarda bireysel sporcuların ön planda olduğu görölmektedir. Bireysel alanda spor yapan sporcuların alt yapıdan elit düzeye gelene kadar geçen sürede karşılaştıkları antrenörlerin sürekli olarak eğitimler ile destek sağlanmalıdır. Spor psikolojisi üzerine laboratuvarların ve uzmanların aktif rol almaları sağlanmalıdır.

Sporda başarının ve sürekliliğin sadece antrenman eksikliği ile değil aynı zamanda psikoloji desteklerle kazanıldığı artık yadsınamaz bir gerçekliktir.

Okul sporlarına katılan genç basketbolcuların antrenörleriyle olan ilişkileri üzerine yapılan çalışmalar, bu ilişkinin farklı boyutlarını ortaya koymaktadır. Bir araştırmada, antrenörlerin etik dışı davranışlarının sporcuların ahlaktan uzaklaşmalarına yol açtığı bulunmuştur. Erkek sporcuların bu tür davranışlara daha fazla maruz kaldığı ve bu durumun ahlaktan uzaklaşma düzeylerini artırdığı tespit edilmiştir (Cinislioğlu, 2023).

Başka bir çalışmada, okul sporlarına katılan öğrencilerin spor katılım motivasyonları, başarı hedefleri ve öz yeterlikleri incelenmiş ve antrenörlerle olumlu ilişkilerin bu alanlarda olumlu etkiler yarattığı görölmüştür (Dikmenli, 2019). Ayrıca, sporcuların motivasyonlarını ve spor katılım sürekliliklerini destekleyen antrenörlerin, sporcuların performansında ve sporda devamlılıklarında olumlu katkılar sağladığı belirtilmiştir (Barut, 2018).

Son olarak, amatör lig futbolcularıyla yapılan bir çalışmada, antrenörlerle sağlıklı iletişim ve destekleyici ilişkilerin sporcuların karar verme becerilerini geliştirdiği ve sporda daha etik davranışlar sergilemelerine yardımcı olduğu saptanmıştır. Bu çalışmalar, antrenörlerin sporcular üzerindeki etkisinin büyük olduğunu ve bu ilişkinin niteliğinin sporcuların hem performanslarını hem de kişisel gelişimlerini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Acar, N. (2016). *Basketbolda esnekliğin motorik özelliklere etkisi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- AÇAK, M., (2016). MALATYA'DA SPOR MERKEZLERİNE DEVAM EDEN BİREYLERİN SPORDAN VE SPOR MERKEZLERİNDEN BEKLENTİLERİNİN KARŞILANMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ. *Electronic Turkish Studies*, 11(18).
- Alpaslan, A. H. (2012). Ergen ruh sağlığı ve spor. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 13(3), 181-185.
- Akça N. (2012). *Özel spor merkezlerine üye olan bireylerin spora yönelme nedenleri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyleri* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
- Akdeniz, Y. (2016). *3G ve 4.5 G Mobil internet bağlantısının, matematiksel iletişim modelindeki mesaj, iletili, kanal ve alıcı unsurlarına etkisi: Whatsapp messenger örneği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Aras, M., (2013). Zaman temelli iş aile çatışması, düşük başarı hissi ve iş tatmini ilişkisi: Doktora yapan araştırma görevlileri üzerinde bir araştırma. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 1-14.
- Arıkan, A. N., Göktaş, Z., & Yıldırım, İ. (2004). Farklı branşlardaki spor seyircilerinin spor ortamına ilişkin görüşleri.
- Aydemir, İ. E. (2014). *Spor Genel Müdürlüğünün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Bolu örneği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Aytan, G. K. (2012). taekwondo sporcularının algıladığı liderlik özellikleri ile öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Sport Sciences*, 7(4), 68-78.
- Aziz, A. (2003). *Siyasal iletişim* (Vol. 2). Nobel Yayın Dağıtım.
- Baltaş, A. (1992). Bilimsel tartışmaların sınıflandırılması. *Bilimsel tartışmalar: Felsefi ve tarihsel perspektifler*, 40-49.
- Başar, S. (2018). Düzenli egzersizin depresyon, mutluluk ve psikolojik iyi oluş üzerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 25-34.
- Baylan, M., Özcan, B. D., Işık, O., & Akar, M. (2012). A mini review on Spirulina. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (1), 31-34.
- Balyan, M., Balyan, K. Y., & Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.

- Barkan, M., & Eroğlu, E. (2004). Eğitim iletişimde çağdaş ortamlar:“.. iletişim bir sorun kaynağı mı yoksa çözüm seçeneği mi?..”. *The Turkish Online Journal of Educational Technology–TOJET*, 3(3), 115-123.
- Bektaş, Y., Özer, B. K., Gültekin, T., Sağır, M., & Akın, G. (2007). BAYAN BASKETBOLCULARIN ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLERİ: SOMATOTİP VE VÜCUT BİLEŞİMİ DEĞERLERİ. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 52-62.
- Bilir, P. (2008). YENİ BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE KÖY ENSTİTÜLERİNDE BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNİN YAPILANDIRMACI ÖĞRETİM YAKLAŞIMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 145-150.
- Bilgin, H. C. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin bilgisayar oyun bağımlılık düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki* (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Bora, T. (Ed.). (2013). *Erkek millet asker millet: Türkiye'de militarizm, milliyetçilik, erkek (lik) ler. İletişim*.
- Bolat, S. (1996). Eğitim örgütlerinde iletişim: HÜ Eğitim Fakültesi uygulaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(12).
- Burgoon, JK ve Bacue, AE (2003). Sözsüz iletişim becerileri. *İletişim ve sosyal etkileşim becerileri el kitabı* , 179-219.
- Burnett, J., & Moriarty, S. E. (1998). Introduction to marketing communication: An integrated approach. (No Title).
- Canakay, E. U., (2006). Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Orff Öğretisinin Müziksel Beceriler Üzerindeki Etkileri. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (22).
- Chelladurai, P. (1990). Sporda liderlik: Bir inceleme. *Uluslararası spor psikolojisi dergisi* .
- Ceylan, R., (2022). Gençlik ve spor il müdürlüğü çalışanlarının örgütsel bağlılık düzeyleri ile mobbinge maruz kalma durumlarının incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 63-74.
- Çalapkulu, Ç. (2018). *Kişilerarası iletişim sürecinde romantik eşlerde iletişimötesi iletişim aktörlerinin kullanımı: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi öğrenci örneği* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Drinkwater, EJ, Pyne, DB ve McKenna, MJ (2008). Basketbolcuların antropometrik ve kondisyon testlerinin tasarımı ve yorumlanması. *Spor hekimliği* , 38 , 565-578.

- Demircan, N. (2000). *Girişimcilik ve girişimcilerin kişilik özellikleri konusunda bir uygulama* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Dinçer, İ. (2012). *Ekserji: enerji, çevre ve sürdürülebilir kalkınma*. Newnes.
- Düşükcan, M. (2003). İŞ ÖRGÜTLERİNDE ÇATIŞMALARIN OLUŞUM SÜRECİ. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 100-103.
- Efe Arpa, G. (2019). *Farklı liglerdeki kadın ve erkek futbolcuların fiziksel benlik algı düzeylerinin incelenmesi* (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Eğinli, A. T., (2011). Toplum kültürünün kurum kültürüne yansımaları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(2), 37-50.
- Elkatmış, M., & Ünal, E. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerine Yönelik Bir Çalışma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 107-122.
- ENGÜR, M., (2023). Antrenörlerin Dijital Vatandaşlık ile Dijital Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1-Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 641-654.
- Erkal, M. (1982). Sosyal değişim ve sosyal gelişmeye çağdaş bir yaklaşım. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 31, pp. 297-328). Istanbul University.
- Erkuş, A., & Günlü, E. (2009). İletişim tarzının ve sözsüz iletişim düzeyinin çalışanların iş performansına etkisi: Beş yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 7-24.
- Erdoğan, İ. (1994). *Popüler kültür ve iletişim*. Ümit Yayıncılık.
- Fişek, MH (1998). Durum bilgilerinin birleştirilmesi. *Matematiksel Sosyoloji Dergisi*, 22 (4), 333-353.
- Gallahue, D. L., & Ozmun, J. C. (2014). Motor development in young children. In *Handbook of research on the education of young children* (pp. 123-138). Routledge.
- Guion, RM ve Gottier, RF (1965). Personel seçiminde kişilik ölçütlerinin geçerliliği. *Personel psikolojisi*, 18 (2).
- Göksel, A. G., & Caz, Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9.
- Gülay, H. (2008). *5-6 yaş çocuklarına yönelik akran ilişkileri ölçeklerinin geçerlik güvenirlik çalışmaları ve akran ilişkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Güngör, N., (2011). İletişim. *Ankara: Siyasal Kitabevi*.
- Güneş, Z. (2005). Spor ve beslenme. *Nobel Yayın Dağıtım*, 4, 1.

- GÜNEŞ, U., & TÖSTEN, R. (2023). Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Programında Yer Alan Sosyal Beceriler Üzerine Nitel Bir Araştırma: Uygulama, Engeller ve Öneriler. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 81-105.
- Hassandra, M., Goudas, M. ve Chroni, S. (2003). Beden eğitiminde içsel motivasyonla ilişkili faktörlerin incelenmesi: niteliksel bir yaklaşım. *Spor ve egzersiz psikolojisi*, 4 (3), 211-223.
- Harmandar, İ. H. (2004). *Beden Eğitimi ve Spor'da Özel Öğretim Yöntemleri*. Nobel Yayını.
- Heper, E., Sertkaya, Ö. G. Ö., Koca, C., Ertan, H., Kale, M., & Terekli, S. (2012). Spor bilimlerine giriş. *Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayını*, 1.
- HERGÜNER, G. (1991). Çocuğun Spora Yönelmesinde Ailenin Rolü ve Önemi Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- İmamoğlu, G. (2011). *İlköğretim okulunda gösterimlerin dağılımının statüsü ve gösterimlerin adalet durumları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Johnson, MK (2006). Bellek ve gerçeklik. *Amerikalı Psikolog*, 61 (8), 760.
- Karaçam, A. ve Pulur, A. (2016). Aktif Basketbol Klasman Hakemlerinin Empatik Eğilimleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Evrensel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (8), 1912-1917.
- Karaköse, S. (2013). Spor yönetiminde örgüt kültürü.
- KAYAPINAR, P. Y. (2017). İletişimde geri besleme sürecinin önemi.
- Kulaksızoğlu, S., (2009). Açık ve subklinik hipotiroidizmde serum toplam antioksidan durumu ve lipid peroksidasyon belirteci malondialdehit seviyeleri. *Klinik endokrinoloji*, 70 (3), 469-474.
- Küçük, V., & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Küçük Durur, E. (2017). Sporda cinsiyetçilik ve haber metinlerinde kadın sporcuların temsili. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 14.
- Lazar, J. (2001). İletişim Bilimi,(Çev. Cengiz Anık). *Ankara: Vadi Yayınları*.
- Lee, V. E., Winfield, L. F., & Wilson, T. C. (1991). Academic behaviors among high-achieving African-American students. *Education and Urban Society*, 24(1), 65-86.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. (2021). *Educational administration: Concepts and practices*. Sage Publications.
- Martin, SB, Jackson, AW, Richardson, PA ve Weiller, KH (1999). Ergen gençlerin ve ebeveynlerinin koçluk tercihleri. *Uygulamalı Spor Psikolojisi Dergisi*, 11 (2), 247-262.

- McMaster, S., Culver, D. ve Werthner, P. (2012). Bedensel engelli sporcuların antrenörleri: Öğrenme deneyimlerine bir bakış. *Spor, egzersiz ve sağlıkta nitel araştırma* , 4 (2), 226-243.
- Mutlu, E. (1998). İletişim Eğitimi. *Kültür ve İletişim*, 1(2), 16-27.
- Morpa, S. (2001). Basketbol.
- Nelson, DL ve Quick, JC (1995). Sıkıntıdaki cinsiyet farklılıkları: Tüm doğru soruları soruyor muyuz? *Sosyal Davranış ve Kişilik Dergisi* , 10 (4), 99.
- Nilsen, A. (2009). Genç ve marjinal.
- Ntoumanis, N. (2001). A self-determination approach to the understanding of motivation in physical education. *British journal of educational psychology*, 71(2), 225-242.
- Odabaşı, Y., & Oyman, M. (2002). Pazarlama iletişimi yönetimi (9. Baskı). *Eskişehir: Mediacat Yayınları*.
- Orhan, R., & Ayan, S. (2018). PSİKO-MOTOR VE GELİŞİM KURAMLARI AÇISINDAN SPOR PEDAGOJİSİ. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 523-540.
- Orta, A. Z. (2009). *Etkili iletişim sürecinde kişilerarası iletişim becerileri ve yaratıcı drama uygulama örneği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- ÖLMEZ, C. (2022). *Spor Eğitiminde Yenilikçi Metotlar Taekwondo Antrenmanlarında Görsel Materyallerin Kullanımı*. Akademisyen Kitabevi.
- Ölçücüoğlu, G. (2019). *Kişilerarası İletişimde “bedenlerin Toplumsal İnşası” Konusunun Eril Ve Dişil Kavramlar Kapsamında İnceleme: Moda Dergileri* (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Özen, Y. (2001). İlköğretimde iletişim (sınıfta yönetim). *Ankara: Nobel*.
- Özbakır, İ. *Sivas ili özel ve devlet ilköğretim okullarında okuyanların beden eğitimi derinlemesine bakış açıları ve beklentilerin karşılanması* (Yüksek Lisans tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü) (2006).
- Özbey, M., & Ünal, H. (2020). Antrenör davranışları ile bilişsel esneklik arasındaki ilişkinin incelenmesi: Amatör futbolcular üzerine bir çalışma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-39.
- Özer, M. (2022). Sporda teknolojik gelişmeler. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-63.
- Özkarlı, F. (2023). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutum ve sağlıklı yaşam becerilerinin incelenmesi* (Master's thesis, Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

- Özkök, E. (1985). *İletişim kuramları açısından kitlelerin çözülüşü*. Tan.
- ÖZTÜRK, Ö. T., & Soytürk, M. (2019). Sporcu algılarına göre antrenör iletişim becerileri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 576-583.
- Öztürk, A. (2011). Temel psikolojik ihtiyaçların tatmininin genel öz yeterlik ve sürekli kaygı üzerine etkisi (Sakarya Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü örneği). *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(4), 149-156.
- Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2003). Örgütsel Psikoloji, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Bursa: Furkan Ofset, 147-148.
- Sampaio, J. ve Janeira, M. (2003). Basketbol takımı performansının istatistiksel analizleri: farklı topa sahip olma indeksine göre takımların galibiyet ve mağlubiyetlerini anlamak. *Uluslararası Sporda Performans Analizi Dergisi*, 3 (1), 40-49.
- Senemoğlu, N. (1997). İş ve İşçi Bulma Kurumu İşgücü Yetiştirme ve Mesleki Rehabilitasyon Hizmetlerinin Kadın İstihdamına Katkısı Açısından Değerlendirilmesi Araştırması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12(12), 419.
- Silverman, S., & Scrabis, K. A. (2004). A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International journal of physical education*, 41(1), 4-12.
- Stratton, G., & Mullan, E. (2005). The effect of multicolor playground markings on children's physical activity level during recess. *Preventive medicine*, 41(5-6), 828-833.
- Sunay, H., Boz, M. M., & Gürbüz, P. (2002). TÜRKİYE'DE SPOR YÖNETİCİSİ YETİŞTİREN ÜNİVERSİTELERİN LİSANS PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 56-66.
- Şahin, Z. (2002). *Ergenlerde fiziksel aktivite düzeyinin değerlendirilmesi* (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Şahin, M. (2013). Spor ve çocuk gelişimi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 467-478.
- Şimşek, Y. (2003). *Okul Müdürlerinin İletişim Becerileri ile Okul Kültürü Arasındaki İlişki (Eskişehir Örneği)* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- ATALAY, K., ŞENTÜRK, A., (2019). Muay thai hakemlerinin karar verme stratejilerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Spor Bilimlerinde Araştırma*, 9 (1), 5-10.
- Tazegül, Ü. (2014). SPORUN KİŞİLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 537-544.
- Telman, N., & Ünsal, P. (2005). *İnsan ilişkilerinde iletişim*. Epsilon.

- Topaloğlu, M., & Koç, H. (2002). Office Management: Concepts and Principles. *Ankara: Seçkin Publishing House*, 180-220.
- Tuncay, R. (1991). Rehberlik ve beden eğitimi. 1. *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*, 334.
- Wahlstrom, K. (2010). Liderlik öğrenci başarısını nasıl etkiler? ABD'de yapılan ulusal bir anketin sonuçları. *Okulun etkililiği ve okulun iyileştirilmesi* , 21 (3), 315-336.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.
- Yıldırım, İ., & Yetim, A. (1996). Orta öğretimde beden eğitimi dersinin öncelikli amaçları üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 36-43.
- Yıldırım, C. (2004). *Spor kulüplerinde spor yapan ve spor yapmayan ortaöğretimin atılganlık düzeyinde karşılaştırılması* (Doktora tezi, Marmara Üniversitesi (Türkiye)).
- Yılmaz, M. (2008). Politik iletişim sürecinin dijital iletişim teknolojisi olarak internet dolayımında kurgulanması: Yeni olanaklar, stratejiler ve beklentiler.
- YİĞİT, O. (2023). Katılama Yönelik Spor Tesis İşletmelerinde Hizmet Kalitesi ve Müşteri Tatmini Arasındaki İlişkilerin Araştırılması. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1-Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 405-419.
- YÜKSEL, N. (2006). Otomobil reklamlarında yerleşik toplumsal cinsiyet kalıpları: Türkiye'de yayınlanan televizyon reklamları üzerine bir çalışma. *Selçuk İletişim*, 4(2), 115-124.
- ZILLIOĞLU, M. (2003). İletişim Nedir. *Cem Yayınevi*, 2.